شێرەکوللەی ئاسنین

سەلیم بەرەكات

شێرەكوللەی ئاسنین

وەرگێڕانی

عیسا چیایی

سلێمانی / 2003

زنجیرەی کتێبی دەزگای چاپو پەخشی سەردەم
کتێبی گیرفانی ژمارە (32)

سەرپەرشتیاری گشتیی زنجیرە
ئازاد بەرزنجی

شێرەکوللەی ئاسنین

نووسینی: سەلیم بەرەکات
وەرگێڕانی: عیسا چیایی
بابەت: یاداشت
بەڕێوەبەری هونەری: شیروان تۆفیق
مۆنتاژی کۆمپیوتەری: سەیران عەبدولرەحمان
هەڵەچن: نیشتمان محەمەد فاضل
تیراژ: *500* دانە
ژمارەی سپاردن : *48* ی *2003*

www.sardam.net

(... یاداشتی نیوە چڵی مناڵێك کە هیچ شتێکی نەبینی
جگە لە خاکێکی هەڵهاتوو. بۆیە هاواریکرد. ئەوە
تەلەکانمە ئەی قەتیکان...)

1*وەرگێڕان و تێگەیشتن لە نووسینی سەلیم بەرەکات، کارێکی ئاسان نییە، تەنانەت بۆ عەرەبەکانیش کە بە زمانی ئەوان نووسراوە.
وەکو خۆی دەڵێ: (پاش یاریکردن بە ئاسن دەست دەکەم بە نووسین) ئەو سەرچاوەیەی سەرەوە لە شێوەی یاداشتدا نووسراوە، بەڵام خاڵی نییە لە ڕۆحی شیعرێتی. لەم وەرگێڕانەدا پتر لە هەموو ڕەهەندەکانی تری ئەم نووسینە پاراستنی ئەو ڕۆحەم لەلا مەبەست بووە.
2*ژێدەر/ سلیم برکات- الجندب الحدیدی- دار الطلیعة للطباعة والنشر- بیروت- الطبعة الاولی (یولیو) 1980.

دەروازە

(هەیداد.. ئەی. منالّەکە.. هەیداد..)

1-... مەحاڵە ئەی منالەكە مەحاڵ..

... چی دەبینی؟ ئەی منداڵ تۆ چی دەبینی.؟
دوو تەپۆڵكە لە ئاسۆداو بۆڵە گوندێك و خاكێك كە لە نێوان هاوینێكی هەڵەشەو زستانێكی گەمژەدا هەڵدەلەرزێ.. و ژووانی تۆش ئەی منداڵ ژووانی ڕووەكێ یان باڵندەیەكە.. چاوانت بەسەر كازیوەیەكدا دادەخەی كە لە زنجیرەی دەمامكەوە هەڵدەوەرێ و بەو مشتانەت لەغاوێكی تەم و مژاوی دەگریت. هەروەكو، تۆ خۆتت بۆ پیریی یان پیریی خۆی بۆ تۆ ئامادەكردبێت.. ئاوا پێكەوە ئەو سیحرە كورت بكەنەوە كە تەنیا جارێك لێدەدات و ئیتر ژیانیش لە حەیبەت لێدانێكی تریدا خۆی دەكوژێت..

... مەحاڵە ئیتر ئـەی منـداڵ هیـچ شـتێکی تـر ببینـی جگـە لەوانـەی کـە بینیوتـن، ئـەی چیـت بینی؟!

پێم بڵـێ، جگـە لـەو گالیسـکانەی کـە دەنکێنـن و ئەو سەرچاوانەی کە لە لێدانەکانی تۆز هـەڵاتبوون؟ واز بێنە لەوەرگرتنی شێوەکان. بۆ ئەوەی شێوەکان لێت دڵنیابن، وازبێنەو مەمکە بەو پەشیمان بووانەی کە ڕەگ و ڕیشەیان لە باوەش گرت و نووستن. بەڵام توخوا قورسایی هـەورو قورسـایی بـەفرم لەسـەرکەم مەکەرەوە. ئەوکاتـەی لـەنێوانیاندا ئـەتبینم چۆلەکـەو (کات) سەر دەبڕی و بـەو گریانـەت منـاڵی ئەڕێژیتـە سـەر زەمـین و تـۆڕی خوێنـە سـەر خۆشـەکەت هەڵدەدەی بۆ گرتنی ئەفسانە..

تۆ مناڵیت و ئەی من چیم لە مناڵێك ئەوێ جگە لـەوەی کـە باکوور، ماڵ بـەماڵ و دار بـەدار و چـەم بەچـەم و گـەڕەك بـە گـەڕەك و گوڵەگـەنم بـە گوڵـە گـەنمو هـەور بـە هـەور، لـە جلـەکانی بتـەکێنێ و باستۆقەی ئاسۆ بشکێنێ تا پۆل پۆل پەرەسێلکەو قەتێی لێ بڕژێ..؟؟

.. غـاربدە، هێنـــدەی پێیـــەکانت هـــەڵیدەگرێ غاربدە، لە گەردەلوولەوە بۆ گەردەلوول و بە نزاوە ئەو دڵە بچکۆلەیـەت هـەڵبڕە بۆ ئەو دەشتانەی کە پیت و ڕیشۆڵە بە دەووریا ئاپۆرەیـان داوە.. ئـەرێ دەنگی چەقەڵ لە دەنگی تۆدا نییە؟. ئـەرێ دەنگی درز لە دەنگتدا نییە؟ ئەرێ پۆشتەییەکی بەزیو کە لە هەموو پیاهەڵدانەکاندا هەیە لە تۆشدا نییە؟

تۆ مناڵیت و (با) چی لـە تـۆدا دیل دەکات، لـە پانتاییەکی پڕ لە (با) زیاتر؟ لێم گەڕێ با وەکـو ڕاکشـانی کارەسـات لــە بـــەردەم قەڵغانەکـــەتدا ڕاکشێمو قۆڵەکانم بۆ پاقلە و ڕێوی بکەمەوە. هـەر وەکـو ئـەوەی مـن مـەیلی لـەناوچوون بکـەم یـان مـــەیلی ڕۆیشـــتنی تەورهەڵکێشـــێك بەســـەر بوونـەوەرەکاندا..و تۆ مناڵیت، پێم بڵـێ چیـت لـە مناڵیی بینیووە؟

بڵـێ تـۆ دەنگـی خۆتـت بــە ڕووتـی لــەنێو دەنگـەکاندا بینیـوە؟ بـە هەناسـە بڕکێـوە وەکـو گەروویـەکی شکاو لـەنێو درزە ژەنگبردووەکانیـەوە هەڵدەچێ و تەورەکان هەڵدەقولێن...

.. ئای ئەی منداڵ، چەندم دەبیستی بە بێداری دڵە بچکۆلەکەت بۆ مەتەڵ دەگێڕایەوەو گەمەی گوڵت بۆ مەتەڵ دەگێڕایەوە. بیرت دەچۆوە کە چۆن چۆنی ماڵەکانی "پریڤا" و "مۆسسیانا" و "عامودا" و "کیتسك" و "بهارنك" و "مۆزان" و "سمیل" و "حلکۆ" و "کوچك" و "عەنتەریە" و "تریسبی" و "عاکولە" و "هرم ڕەش" و "هرم شێخۆ"و تد.. تد.. ت-دەدایەبەر خەنجەری ئاورینگ..

تۆ منداڵیت.. و واگیرفانەکانت پڕ دەکەیت لە پاقلە کێوی و گوڵی کێوی..

بە ئانقەست خۆت پیشانی پاسەوانی دەغڵەکان دەدەیت تا هەڵیانخەڵەتێنی. ئەوە گاڵتەجاری تۆیە، گاڵتە جاڕی تەمەنێکی سەرخۆشە وەکو خوێنە سەرخۆشەکەت. ئەوە گاڵتە جاڕیەی کە لە نێو تەڵەکانتدا بۆ هەموو کێڵگەکانت ناوەتەوەو هەر کاتێکیش کێڵگەیەکی پێوەبوو پێدەکەنیت، تا "با"ی دەوروبەریشت دەهێنایە پێکەنین... تۆ و "با" درێژایی خۆتان پێکەوە گرێدابوو.. و فووتان دەکرد بەیەك بوقدا، تا ڕقی بوونەوەرەکان بوروژێنن...

لــەپاش ئــەو هــەموو گەڕانــە وا ئێســتا بــە دڵنیاییەوە زانیمان کە تۆ ئەو کەسەی کە چاڵێکت لەو ڕێگایەدا هەڵکەند کە عەرەبانەکانیان بەسەردا تێدەپەڕی تا پێی ئەسپەکەی "سمعان" بشکێ تۆ تەلی کارەبات گەیاندە فڕنەکەی "مرادۆ"و دەستی هــەرکێی بەردەکــەوت دەیگــرت، تــۆ باگردێنــە بەردینەکــەت لەســەربانەوە گلۆرکــردەوەو بەســەر ســەگەکەی "فلمــز"دا کــەوت و لایــەکی تووشــی شەلەل بوو. تۆ کەڵەشێرەکەی "هیلان"ت کوشت. ئـەو کەڵەشـێرە مـل ڕووتـەی کـە پۆپنـەی بەبـەرد بڕابــوو و تــۆ ئاڵــەتت ڕۆکــردە نێــو گۆمــاوی قازەکانداو قازەکانی "سمقوڕ"شـێت و هـاربوون. تۆ دارەکەی "کتام"ە کوێـرت دزی و تۆ شـاخێکی بەرانەکـەی "مـیرت"ت شـکاند و تـۆ لـە کۆتـاییدا نووستیت و خەونەکانت پڕبـوون لـەو ئـارەزووەی کە گۆڕبەگۆڕی گۆڕستانی "هلالیـە" هەڵدەیتـەوەو بڕوانیت لەو حەشارگە تەسك و تروسکانەدا چۆن چۆنی گەمەوگاڵتە دەکەن. بەڵام تۆ منداڵیت. کێش گلەیی لە مناڵێك دەکات کە هەورە بروسکەی گوڵ

لێیدابێت و چرۆچرۆ بەنێو درەختی ئاسن و هەوری ئاسندا پەرش و بڵاوبووبێتەوە؟؟

ئای چەندمان پێ وتی ئەی منداڵ نزیک مەکەوەرەوە لەسەرەنوێلکەکان. بەڵام تۆ نزیک بوویتەوە و لەسەرەنوێلکەکاندا پاشماوەی زیوت کۆدەکردەوە تا ماتەمی پێبڕازێنیتەوە..

سوور زانیمان تۆ بە درێژایی ئەم متبوونەی کە ڕەگی لە هەنگاوەکانماندا داکوتاوە بێداربووی ئەو متبوونەی کە وەکو مۆرێك بەسەر ئەو فتوحاتانەوە وێناکرابوو کە هی ئێمە نەبوون. بەڵام بێداری نەکردینەوەو سپاردینی بە گاڵتەجاڕیی......

ئێمە گەورەین، ئەی منداڵ، ئەو گەورانەی کە لەبەردەم دەرگای کاتدا گاڵتە بەتەقەتەقی ئاسن دەکەین و ئاسنی سارد هەڵدەوەرێنین. گەورەین ئێمە قەدەرمان بۆ پەرەسێلکەیەکی تێپەڕیوو، یان گاڵتەیەك ناکەینەوەو حیکمەتی زۆرداریی نەبێت هیچ شتێك ناپۆشین.

ئەگەر جارێکی تر جموجوڵت تێکەوتەوەو ویستت لە پشت پەپوولەیەکەوە خۆت لە زەمین بشاریتەوە چاوەڕوانی ئێمە مەکە. چونکە ئێمە لە

ژێر ئـەم حیلـە بێدەنگانـەوە بـۆ یـاریکردنی ڕۆڵـە بێدەنگـــەکان وەســـتاوین و لـــە هـــەڵکردنی گاڵتەجاڕییەوە شاخی بزن هەڵدەبڕین..

تۆ بێداریـت و بێدارت کردینـەوە تـا سـەرپێی بتبینـــین کـــە دەروازەیـــەکی بـــۆ ڕووەك و لـــە پشتیشـتەوە نـەیزەکێك لـە ئاووپـەڕ. تـا لـەنێو چەکـەکانی کـازیوەدا بتبینـــین دەشـــتاییەکانی "کیتسك" پاڵدەنێی بەرەو "نصیبین" بێ ئـەوەی گوێ بدەیتـە پاسـەوانەکانی شـار، ئەوانـەی تـیری مێژوویەکیکەڕیان دەگرتە گاڵتەو گەپەکانت...

ئەوکاتـــە تـــۆ وەکـــو دڵـــە سەرخۆشـــەکەت ڕاکشـابوویت و هـــەر وەکـــو دڵێکـــی ســـەرخۆش مایتەوە. وا تۆ دەمانبینی ئێمە ئەوانەی کە (ئێمە ئەوانەی کە هاتینەوەیەك) و غاردەدەین لە چەمەوە بۆ چەم بۆ ڕاگرتنی بەیەکا هاتنی ڕووگاکان بەرەو ئێمـە. لـە ترسـی بینینـی ئـەو ئێسـتایەی کـە هـیچ ڕووگایەکی نییە... ئای هەر بە ڕاکشاوی بمێنەوە. ئـەی بچکۆلـە... و بـە بچووکـی بمێنـــەوە چـــۆن ڕەگـــەکان ئـــارەزووت دەکـــەن هـــەر مەســـینەو کوپەیـەکت بەردەست دەکەوێ بیانشکێنە چونکـە

تــۆ لــە تووڕەبوونــدا جوانیــت.. لــە دەســـەڵاتە پڕووکێنـــەرەکاندا جوانیــت، جوانیــت ئەوکاتـــەی حەسـارەکانی گـوڵ هەڵدەکـەنی و گاڵتـە بـە گـوڵ دەکەیت. جوانیت ئەوکاتـەی دەچیتە سـەر پشـتی بــەران و هـــار دەبیـــت. جوانیـــت ئـــەو کاتـــەی کانیاوەکان بەردباران دەکەیت و مانگا ئاو خۆرەکە واقی وڕدەمێنـــێ. جوانیـت ئـەو کاتـەی مارمێلکـە کـەوڵ دەکـــەیت و هێلانـــە تێکدەدەیـــت. جوانیـــت ئەوکاتـــەی پاقلـــە دەدزیـــت و تەڵـــە بـــۆ کۆتـــر دەنێیتەوە. جوانیت ئەوکاتەی کە پشیلەو ماڵەکان دەسـووتێنی. جوانیـت ئەوکاتـەی کـە گاکـان لـە گەوڕەکان دەردەکەیت و گاکان تار دەبن.. جوانیت ئەوکاتەی دەنووکی عەلەشیشەکان لێك دەئاڵێنی.

جوانیـت ئـەو کاتـەی بـە وڕێنـەوە باسـی ئـەو ئەستێرە کشاوانەو ئەو ئاوانە دەکـەیت کـە بـاڵی مەلیان پێوەیە.

جوانیت ئەو کاتەی باس لەو "سوارە" دەکەیت کــە بـــە قەمچیەکـــەی هـــەور لێ دەخـــوڕێ و ئـــەو گالیسکانەی کە لە بنی زەریـادان. جوانیـت ئـەو کاتـەی بەوڕێنـەوە باسـی ڕێویـەکانی تـاریکیی و

لەرینەوەکانی دەکەیت و ئەو ئەسپانەی کە قژیان هەیە هەروەکو قژی ژنان. تۆ جوانیت.. جوان... دە توخوا لێمانگەڕێ..

بەڵام تۆ... بێدارییت و بیدارماندەکەیتــەوە تـا گاڵتەجاڕیی بگێڕینەوە......

یەکەم: تووندو تیژی ئەندازەیی

ئێمە منال بووین، هاوڕێم زۆر منال وەکو بێچووەقاز. بەهەردوو لای شەقامەکەدا وەکو دێڕی نووسین ڕادەوەستاین و هەرایەك هەبوو هەرایەکی تۆقێنەر. مامۆستاکان لە پشیلەی تۆقیوو دەچوون کە بەنێو پۆلەکاندا بازیان ئەداو دارەکانیان ڕادەوەشاند و دەیانقیژاند: (بە ئاگابن کە سەرۆك تێپەڕدەبێ.. دەستەکانتان هەڵبڕن و سلاوی بۆ بکەن) و سەرۆك بەدەم دەست هەڵبڕینەوە بەنێوانماندا تێپەڕی و بەدوای کەژاوەکەیدا ڕیزە ئەندازەییەکان تێکەڵ دەبوون و دەبوون بە چەند بارستاییەکی ڕەش و گلۆرەوەبوو.. کە دەمویست لەو زەریا بەشەریە دەربچم چەندین جار دەکەوتم و چەندین پێ و جەستەم بەردەکەوت، ئەوکاتەش کە گەیشتمە ماڵەوە ڕوومەتم لە خۆڵەوە نزیکتر بوو تا لەدەم و چاوی منالێك..

ئـەوە سـەرەتای تووندوتیـژی بـوو. هـاوڕێم. سـەرەتایەك، سـەرەتای خۆشـییەكی ڕەسمـی "تووندوتیـژ". لـە شـارۆچكەیەكی پـەنای چیـای تۆڕۆسدا دوو هەفتەی خایاند.

دەبووایە بە درێژایی كات لە دەرەوەو ناوەوەی پۆلەكانی خوێندندا هوتافمان بكێشایە و لـەكاتی پێویسـت و نـا پێویسـتدا چـەندین جـار دیوارەكانمان بڕازاندایەتەوەو لەكاتی پێویست و نـا پێویسـتدا ئـاڵای بچكۆلـەمان بـە سـینەماندا هەڵواسیبایە بەبێ ئەوەی ئاوڕ لە ناخمان بدەینەوە وێنـەی خۆشـییەكی تـەم و مژاویمـان لەسـەر ڕوومـەتمان بكێشـایە. تووندوتیـژی خۆشـییەكی (ڕەسمـی) تووندوتیژتـر بـوو لـەوەی كـە منـاڵێكی (نـاڕەسمی) بتوانـێ هـەڵیبگرێ، لەگـەڵ ئەوەشـدا دەبووایە لە ملكەچییەكی پلیشێنەردا هـەڵیبگرم و منیـش لـەلای خۆمـەوە توونـد و تیـژبم، تووندوتیژییەكی زیاتر لە توانای مناڵێك.

ئـەوە سـەرەتای تووندوتیـژی بـوو، هـاوڕێم، سـەرەتایەك كـەوای لێكـردم كـە لـە قوتابخانـە تەباشـیری ڕەنگـاوڕەنگ بـدزم و چـوار گۆشـە

بەردینـــەکانی دیـــواری باخچـــەی گشـــتی پـــێ پڕبکەمەوە لە پیت، پیتی ناوی خۆم بوون و پیتی تریش وەك پیتی ئەو جۆرە قەڵەم ڕەساسانەی کە پێم دەنووسین (H.B) ئەو دوو ناوەش دەروازەیـەك بـوون بـۆ شـکاندنی (ڕەوشـتی گشـتی) ڕەوشـتی (پاکەکان) و ڕەوشتی سووربوون لەسەر (پاکێتی) گشتی. بەڵام ئەو توندو تیژییەی کەوام مەزەندە دەکـرد کـە تایبەتـە بـە خـۆم لـەو تێپەڕینـە توندوتیـژەی سـەرۆکەوە دزەی کـردە مـاڵی ئێمەوەو پاشان لەنێو خێزانێکی یازدە کەسیدا لە چەند شێوەیەکی ڕێژەییدا دەردەکەوت.

حەوشەی ماڵەکەمان، هاوڕێم حەوشەیەکی زۆر فراوان و بەشوورایەکی بەرز دەوردرابوو..

وورد، وورد تەنیاییـەکی لـەخۆ دەگـرت کـە پێشـتر خـوی پێـوە نـەگرتبوو. میوانـە (ناسـراو و نامۆ)کانیش ئەوانەی کە هیـچ هۆیـەك نـەبوو، بـۆ هاتن و ڕۆیشتنیان، دەهاتن و دەڕۆیشتن، ئەوانەی لەگـەڵ کـەم بوونـەوەی موڵکـەکانماندا ئـەوانیش کەمیان دەکرد و باوکیشم زیاتر مۆن و بێ میزاج دەبوو.

ئەو تووندوتیژییە بێدەنگەش کە تەنیا لەنێو بازاڕە بازرگانییەکانی شاردا هۆکەی دەرکەوت لە زیادبووندابوو. ئەوکاتەی کە بازرگانە تێکشکاوەکان لە موزایەدەی دەغڵ و داندا پێکدا هەڵدەپژان، زیاتر لە سەد دەستی گورز بە دەست بەرز دەبوونەوەو گۆشتی ڕووت بەو ناوەدا پەرش و بلاودەبووەوە.

ئەوە سەرەتای خۆشییەکی (ڕەسمی)بوو. سەرەتای هەژارییەکی میللی تووندوتیژ..

سەرەتایەك کە لە قوتابخانەوە چووە بازاڕەکانەوەو چووە ماڵەکانەوە و لێی نەهاتە دەرەوە. منیش منداڵ بووم هاوڕێکەم سبەینیان پاش دەرچوونی باوکم نەبووایە نەدەهاتمەدەرەوە، تا بۆم بلوێ بەڕووی دایکمدا بقیژێنم "من چام ناوێ چااااام ناوێ" و پاشان شەقێك هەڵبدەم لە کتریەکەو بە تەواوی بیڕێژم و تا هێزم تیایە پیاڵەکە بدەم بە دیوارەکەدا و هەڵبێم بەرەو گۆماوی "قاسمبۆ" بۆ سەیرکردنی مارماسی. لەوکاتەوەی کە ماڵەکانمان پڕبوو لە تارمایی گورز بەدەست، ئەو تارماییە وڕێنەکەرانەی سەریان بەو

جامانانە دەبەستەوە کە پڕبوون لە پەڵە خوێنی وشکەوەبوو ئیتر ئەوە کاری هەموو بەیانییەکم بوو کاری براکانیشم بوو..

... سەرەتاش فراوانتر بوویەوە وەك فراوانی بازنەی نێوگۆمێك کە بەردێکیان تێ فڕێدابێ. ئیتر ئەو باستۆقە خەزەفیانەی کە بەڕیز لەسەر ڕەفە دارینەکانی ناو ماڵ دانرابوون، یەك بەیەك دەکەوتنە خوارەوەو پرش و بڵاودەبوون. لەوێشەوە ئیتر ئێمەی براکان زانیمان ئەوە تینوێتیمان ناشکێنێ، شووشەی پەنجەرەکانمان بەرد باران دەکرد و پاش ئەوە ڕۆژێك دوو ڕۆژ لەماڵ وون دەبووین.، دەهاتینەوە گۆزەیەکمان دەشکاند یان دارگوڵێکمان لە ڕەگەوە دەردەهێناو دووبارە هەڵدەهاتینەوە.

سەرەتا ورِق فراوانتر بوونەوەو دوژمنایەتییەك لەنێوان ئێمەو دایکماندا دروست بوو، زۆر لەماڵ هەڵدەهاتین و هەر کاتێکیش هەر کاممانی بەردەست بکەوتایە دەبووراینەوە. دایکم تەنیا بە دارکارییەك وازی لێ نەدەهێناین، هەرچییەکی

بەردەست بکەوتایە لە ئاسن و بەرد تێی دەگرتین و ئێمەی منالێش خوێنمان لێ دەڕژا.

هاوڕێکـەم.، جارێکیـان هـەر بەرێککـەوت لـە دەستی دەربازبووم و بەرەو گۆشـەیەکی حەوشـەی ماڵەوە هەڵهاتم کە کۆمەڵێ کەروێشـکی تێدابـوو. پەرژینـە تەلینەکـەی دەرەوەیـم لـە بنـەوە دەرهێنـاو مەسینەیەکی مسی کە بنکەکەی بازنـەیی و تیژبـوو گرتمـە کەروێشـکەکان. ئـەوانیش بـە ناویـەکدا شـپرزەبوون، دانەیـەکیان کـە مەسـینەکەی بەرکـەوتبوو، هـەردوو پێـی دواوەی بـەدەم هەڵلەرزینەوە درێژکردەوە و پاش هێمنییەکی بێ سنوور هێمن بوویەوە.

دووازدە کەروێشـک ئـەنجامی ئـەو قەسابخانەیەبوو. بۆ منیش بیست ڕۆژ سووڕانەوە بوو بەدەورماڵدا بەبێ ئەوەی بوێرم بێمە ژوورەوە، لـەنێوان کێڵگـە پەمووەکـەی تەنیشـت مـاڵدا دەنووستم و خواردنیشم تەنیا ئەوەبوو کە براکانم بۆیان دەدزیم...

ئیتر لەوێوە سەرتا هاتەوەیەك، تەسك بوویـەوە وەك ڕەشمـە. ئـەو شـارە بچکۆلەیـەی بنـار چیـای

تۆرۆس هاتەوەیەك خەڵك بەچپە شتێك بۆ یەكتری دەڵێن و باوكیشم زیاتر پیر دەبێ و تەنیا ئەو حەمالانە هەندێك ورەی دەدەنێ كە لە ڕۆژانی شكۆدا باوكم بەگەنم یارمەتی دەدان. ئەوان نەزان بوون و لەپێناوی ناندا توونـد و تیژبوون دەیانگووت: "هەرچی دەبێ بابێ هیچ نابێت ئەگەر بەشێكی تۆی تیا نەبێت" و هەڕەشەیان لە شۆفێری بارهەڵگرەكان دەكرد. بەڵام حكومەت ناردنەدەرەوەی هەموو شتێكی بۆ خۆی مسۆگەر كرد. حەماڵەكان لە نێوان خۆیاندا دابەش بوون و بەتاكڕەوی ئیشیان دەكرد. هەریەكەیان بەو گورزە ئاسنینەی كە بە دەستییەوەبوو پارووی لە دەمی ئەوی تر دەردەهێنا..

ئێمەی منداڵیش ئەوەمان دەبینی و توونـدو تیژیمان لەگەڵیاندا دابەش دەكرد. هەڵمان دەپروسكاندن و دەمانفڕاند هەروەكو چۆن شیرینی لە دەستی چڵكندا دەفڕێندرێ و مەملەكەتی ئێمەش مەملەكەتێكی لە ئاسمان دوورتر بوو مەملەكەتێك بوو لە تەپوتۆز و لە خۆشی مەلەوانێ لە گۆماوی "قاسمبۆ" یان

غـاردان بـە نێـو ئـەو گوڵـە گەنمانـەدا کـە لـەپاش خۆمان وەکو پـەڕی خوراو جێـی دێڵین. پێشبڕکێ دەکـەین لـە گرتنـی مریشـکە هـەڵاتووەکانی نێـو کێڵگـەکاندا بەدارلاسـتیکەکانمان، دەپەشـۆکان، دەکـەوتن، ڕایـان دەکـردو، دەکـەوتن، باڵـەکانیان لەگـەڵ زەویـدا جـووت دەکـرد و دەنووکیـان دەکـردەوەو پڕدەبـوو لـە خـۆڵ و پاشـان دادەمرکانەوە..

منـاڵبووین، ئێمـە، هاوڕێکـەم، مناڵگـەلێك کـە ئارەزووی باسکردنی ئەو گیانلەبەرانە دەکەین کە بـە هێواشـی دەمـرن پێمـان خۆشـە گـەڵای ڕووەك بخەینە لووتمانەوە تا خوێنی بەردەبێ و خۆمانی پێوە هەڵدەکێشـین. خـۆ بـەوەوە هەڵدەکێشـین کـە زیاتر خوێنی بەردەبێ و بەوەی کە لێدانی زۆرتری بەرکـەوتووە. بـەوەی کـە زۆرتریـن برینـی قووڵـی کەوتۆتە دەست و ڕوومەتییەوە. ئای چەندین شەو لە ژێر گڵۆپە سیسەکانی شەقامەکاندا چاوەڕوانی گالیسکەی سەوزەمەنی و کاڵەکی سەوزمان دەکرد کە لـە گوندەکان یان لـە کێڵگـەکانی دەوروبـەرەوە بەرەو شار دەهاتن، شاگەشکە دەبووین ئەو کاتەی

کــە گوێمــــان لـــە سمـــی ئەســـپ و جـــیڕەی تایەدارینــەکانیان دەبـوو، لـە ئێمـە تێپــەڕدەبوون، بـــەپێی پـــەتی دوای دەکـــەوتین، هەمیشـــەش چەقۆیـەکی تیژ، یان موسـێکمان لەگـەڵ خۆمـاندا هەڵدەگرت و حەبلی بارەکانمان پێدەبڕی‌و بارەکان گلۆر دەبوونەوە. چەندمان پێ هەڵبگیردرایە دەمان بردو هـەڵدەهاتین. هیچ کەسێك نامانگرێتـەوە کـە پێمان پەتی بێت. تۆزێکمان لێدەخـوارد لەوانـەی کە هەڵمانگرتبوو و پاشماوەکەیمان فڕیدەدا..

مناڵێتییـــەکی بـــێ منـــاڵیی منـــاڵ بوویـــن و گەورەکان بە دڕەندەیی ئێمەوە خۆیان هەڵدەکێشا. ئەوان منالی دڵڕەق و دڕندەیـان خۆشدەویسـت و ئێمـــەش پیـــاوانی دڵڕەقمـــان خۆشدەویســـت. وەرزشـــــــەوانەکان شـــــــەیدامان بووبـــــــوون. بۆکسخەنجەرمان هـەڵدەگرت، هیـچ منـاڵێك نـەبوو چەقۆیـەکی لـە گیرفـاندا نـەبێت، یـان زنجـیرێکی نەبەســتبێتە کەمەریـــەوە. هـــەموو منـــاڵێکیش دەیزانی قۆچەقانی‌یەك لە گوڵ دروست بکات، یان قامچییـــەك لـــە تـــەلی کارەبـــا دروســـت بکـــات و هـەمووانیش لە دەڵغەی کۆکردنـەوەی پاشمـاوەی

مســـدابوون چونكـــه دەفرۆشـــرا، لـــه توانـــای هەموانیشـدابوو کـه سـەیارەیەك تێکبشـکێنێ تـا پارچە مسێکی لێ دەربهێنێ و نرخەکەی دەیباتـە سینەما..

ئێمه (کیفۆرك)مان خۆشدەوێ چونكه بەسـەر شـەش پیـاوی چـەکداردا زاڵدەبێـت. (کنعـان)مـان خۆشـدەوێ چونکـه بـه خۆڕایـی دەچێتــه هـەموو سـینەمایەکەوە، (شـەرۆ)ی حـەماڵمان خۆشـدەوێ چونکه کرێی ماندووبوونی له هەموو بازرگانەکانی دەغـــڵ و دان وەردەگـــرێ بـــەبێ ئـــەوەی تـــەنیا فەردەیـــەکیش هـــەڵبگرێ. ئـــەو زۆر کەلـــەڕەق و خێرایه له هەڵکێشانی خەنجەرەکەیدا. حەڤدەجار چۆتە بەندیخانەوە، ئەمانە نموونەکانی ئێمەن.

... مناڵی و سەرەتاش دێنەوە یەك. هەستم بە شـــتێکی تـــازەدەکرد کـــه پێشـــتر دەرکـــم پێـــی نـــەکردبوو.. شـــتێکی توونـــد و تیـــژ و زەق: تـــۆ کوردیـــت، کوردەکـــان ترســـناکن. بـــه کـــوردی قسەکردن له قوتابخانەدا قەدەغەیە. ئەمە شتێکی تازەیە، چونکه تۆ دەزانیت کەسێ چارەکی ئـەو شارانەی کە بەتخووبی چیای تۆرۆسەوەن کوردن.

وا تۆ بەرەو ڕووی کێشەکە دەبیتەوە: مامۆستاکان زیادەڕۆیی لە لێدان و زەلیلکردنی قوتابییەکاندا دەکەن و بەدووەکانیش ئەوانەی کەچەپڵە بۆ هەموو ڕژێمێکی تازە لێدەدەن، دێنە شارەوەو چاودێری ڕوومەتەکان دەکەن.

..تۆ منالیت. بەڵام کوێر نیت. ئەوان پێشوەخت ڕقیان لێتە و نازانیت بۆچی مامۆستا ڕقی لە تۆیە.

فەرمانبەری دەوڵەت و پۆلیس ڕقیان لێتە. ئەمە مەرجێکی تازەیە. *کەواتە باتووندو تیژبم منیش*. زیاد لە پێویست لە بەرامبەر ئەم داگیرکردنە شەیتانییەدا توونـد و تیژبم. تۆش لەلای خۆتەوە بە ڕقەوە دەڕووانیتە منالانی بەدو لە قوتابخانەدا و گاڵتە بەو سەرتاشینە نامۆیەو بەو خاڵەشینانە دەکەیت کە لووت و گۆنا و دەستەکانی داپۆشیون، بە زیادەڕۆییان لە ساویلکەییدا. بەڵام ناشزانی بۆچی ئەوانیان پێ باشترە لەتۆ. بۆیە پاش گەڕانەوە لە قوتابخانە لەڕێگایاندا دەوەستی هۆیەك دەدۆزینەوە بۆ ئەوەی شەڕیان بکەیت.

بۆ ڕۆژی دواتر چاودێرەکە سزات دەدات، بەڵام تۆ ڕۆژ لەدوای ڕۆژ بەردەوامیت لە شەڕکردنیان چاودێرەکە داوا دەکات کە باوکت بێنی بۆ قوتابخانە و باوکیشت دێت. چاودێرەکە گاڵتە بە لەنگی زمانی باوکت دەکات، بەڵام باوکت تووندوتیژ و بە هەیبەتەوە بەچاودێرەکە دەڵێ (تۆ کێیت تا ئاوا قسەم لەگەڵدا دەکەیت؟) چاودێرەکە دەڵێ: (خودای خودات)..

باوکم توورە دەبێت و لە هەمان ڕۆژدا دوو حەماڵ لەو شەقامەدا دەوستن کە ماڵی چاودێرەکەی لێیە هەردوو قاچی دەگرن و بەزەویداکێشی دەکەن. چاودێرەکە لەلای پۆلیس شکات دەکات.

پۆلیس دێت و باوکم لەگەڵیاندا ناڕووات. هەموو خزمو کەسوکارەکانمان لە توورەییەکی پلیشێنەردا کۆدەبنەوە. کاردەگاتە بەڕێوەبەری ناوچەکە. کە لەپایەی سەر هەنگدایە.

سەرهەنگ لە ئۆتۆمبیلێکی قۆزدا دێت. "حسین ئاغا" بۆی دەردەچێ و دەقیڕێنێ: "کلاوەکەت دەخەمە ژێرپێم ئەگەر ئەو پیاوە ببەیت" و کارەکە

بەهێمنی دادەمرکێتەوە و بە هێمنی چاودێرەکە واز لە ڕقەبەرایەتییەکەی دەهێنێ. بەڵام کێشەکە تەواونابێ. مناڵێتی و ئەو سەرەتایەش کە لێیەوە دەستە بچکۆلەکانت بۆ سەرۆك هەڵبڕی. دەبێتە دۆزەخێك.

شتەکان بەسەریەکدا کۆمەڵ دەبن. لەوێدا ڕوون دەبێتەوە کە بۆچی شەوانە دەڕۆی بۆ کێڵگەی پەموو و قۆزاخە سەوزە نەگەییوەکەی کۆدەکەیتەوە و داری پیرو درەختی باینجان هەڵدەکەنیت. ڕوون دەبێتەوە کە سەردەکەویتە سەربان بۆ تێکدانی هێلانەی چۆلەکەو شکاندنی هێلکەکانیان تا کار دەگاتە ئەوەی فرسەت لە پاسەوانی گەڕەك بهێنی، ئەو پاسەوانەی کە هەمیشە نووستوە تا دەمانچەکەی لێ بدزیت. پاشان خۆت و هاوەڵەکانت بە دەستیەوە دادەمێنن و فڕێی دەدەنە ڕووباری (جغجغ)ەوە، پاسەوانەکە سێ مانگ دەخرێتە بەندیخانەوە، لە کاتێکدا تۆ پێی پێدەکەنی و گاڵتەی پێدەکەیت. بەڵام باوکت لەگەمەیەکی تازەدا نوقوم دەبێت، ئەویش گەمەی ڕاوکردنە.

فیشەکێکی (12) ملم دەنێتە باڵندەیەکەوەو بە تەواوی دایدەڕزێنێ. تۆ دەزانیت ئەمە ڕاوکردن نییە، ئیتر تۆ لە نێو ئەو منداڵێتیەی کە منداڵێتی تیا نەماوە دەست دەکەی بەڕاوکردنی تایبەتی خۆت، لێرەو لەوێ تەڵە دەنێیتەوە چۆلەکەو ڕیشۆڵەو تیتی ڕاو دەکەیتو، هەرکاتێکیش باڵندەیەکت گرت هەموو پەڕەکانت لێدەکردەوەو زیندەبەچاڵت دەکرد، بەڵام وەختە شێت دەبیت بۆ گرتنی کلك هەڵتەکێنە ئەو باڵندەیەی کە قەت دەستت نەکەوتووە چونکە زۆر فێڵبازەو لە جێگایەکدا ئۆقرە ناگرێت، ئەوەش بەگژاچوونەوەیەك بوو کە تەحەمول نەدەکرا و سوێندت خوارد کە ئەگەر بیگریت بە زیندویی کەوڵی بکەیت.

تۆ منداڵێکی بێ منداڵییت، سەرەتاش دێتەوەیەك و لەگەڵ سەرەتاشدا بەفردێت، بەفری هەمان ئەوساڵەی کە تۆ دەستەکانت بۆ هاتنە توونەدو تیژەکەی سەرۆك هەڵبڕی.. بە درێژایی پێنج ڕۆژ تۆ سەر دەکەوتیتە سەربانی دراوسێکان تا لوولەی دووکەڵکێشەکانیان بگریت. هەندێجار ڕاویان دەنایت و هەندێ جاریش ئازا دەبوویت و

ڕزگارت دەبوو. هەروەکو لێزانیت لە دروستکردنی ســـاردەمەنییە تایبەتییـــەکانتدا، ئـــەوەی کـــە تێکەڵییەك بوو لە بەفرو دۆشاو و مێوژ.

تۆ بەفرت خۆش دەویٚ، ئەم ڕەنگە زاڵـەت خۆش دەویٚ کە دەست دەگریٚ بەسـەر هـەموو ڕەنگـەکاندا، درێژبوونـــەوەیت خـــۆش دەویٚ و درێژبوونـــەوەی هەنگاوەکانیشـت لـەودا، بـــەڵام هـــەندیٚجار تۆزێـك شتەکان دەئاڵۆسـکێنیٚ، چونکـە کـە دەچیتـە ماڵـەوە پێڵاوەکانت پـڕن لـە بـەفر و گۆرەویـەکانت تـەڕبوون. بەدزی دایکتـەوە گۆرەویـەکانت بە تـەواوی دەخەیتـە سـەر سۆپاکە، زۆر ناخایـەنیٚ و دەسـووتیٚ و لـێرەدا جارێکیتر تـۆ لـە ترسـی لێدان لـە ماڵـەوە هـەڵدێی و هـــەڵدێی بـــەرەو بـــەفری ســـارد و هەڵدەلـــەرزی و هەڵدەلەرزیت و هەڵدەلەرزی، تا ڕەنگت شینێکی تۆخ دادەگـەڕیٚ. بۆنـی بـەفر دەکـەیت و خۆشـت دەویـت، بۆنـی مـاڵ دەکـەیت و خۆشـت نـاویٚت. بەردەبیتـە براکانت چونکە گاڵتـە بەو بـەفرە سپییە خـزەی نـاو حەوشەی ماڵەوە دەکەن و تێکی دەدەن. لە کۆتاییدا لـە گۆشـەیەکدا گۆشـەگیر و زۆر دڵتـەنگ دەبیـت، ئـەو کاتـەش کـە هۆیـەك نادۆزیتـەوە بـۆ دڵتـەنگیت بـە

زەلیلـی دەگەڕێیتـەوە بـۆ مـاڵ. لـە هەموولایەکـەوە دەستەکان تێت بەردەبن و خوێنی لووتت بەردەبێ.

تۆ منالێیت..

تۆزێـك هێمـن دەبیتـەوەو چاوەکـانت سـوور داگـەڕاوە بـیر لـە کـارێك دەکەیتـەوە کـە بیکـەیت، کارێکی پڕ لە ژاوەژاو و ڕوخێنەر. لە سۆپاکە نزیك دەبیتـەوەو پێوەری سووتەمەنییەکەی تـا دوا ڕادە بـەرز دەکەیتـەوە سـۆپاکە هـەڵدەچێ و وەکـو جامانەکـەی سـەری باوکت سوور هەڵدەگەڕێ. تـۆ لـێرەدا دوعـا دەکـەیت کـە گڕەکـەی زیـاتر ببێـت. سۆپاکە بتەقێتـەوەو مـاڵ بسـووتێنێ، بـەڵام هیـچ ڕوونـادات. بـەڵکو تـۆ دەتەقیتـەوە. منداڵیـت لـە شـێوەی قـوڕ و بـاڵندەی ڕووت و مردارەوەبـوودا دەتەقێتـەوە. منداڵیـت لـە شـێوەی چەقۆ و گـۆزەی شـکاو و جلـی خـەڵتان بـوو بـە خوێـن و تەڵـە و تفەنگی ڕاوی و کاڵەکی سووری بەسـەر شۆسـتەدا پەرش و بڵاوەبوو دەتەقێتەوە..

*   *   *   *

دووەم: لە پێکادانی لایەنەکاندا

وا ئێمە لە کۆڵانەکانماندایین، بە دەور دوو عەلەشیشدا ئەڵقەمان بەستووە، ئایا عەلەشیش دەناسن، ئەو عەلەشیشەی کە کلکی وەکو پەنکەیەکی گەورە فش دەکاتەوەو ئەو زیادە گۆشتانەش بەخوارووسەروی دەنووکیدا شۆڕدەبنەوە؟ ئایا میری عەلەشیش دەناسن؟ میری ڕەشی گەورە.

ئەوەی کە مێینەکەی هێلکەیەك دەکات بە قەدسێ هێلکەی مریشك؟ هێلکەی عەلەشیشان بینیوە ئەو هێلکە خاڵخاڵەی کە تەنیا دانەیەکی بەشی ژەمی مناڵێکی وەکو من دەکات؟

ئای لە جوانی عەلەشیش و مێینەکەی. ئای لە جوانیی ئەو شەڕە گرانەی نێوان دوو عەلەشیش.. وا ئێمە گوێمان لە پێکدادانی باڵ و دەنووکە. دەنگی گڕاوی دوو نێری پڕ لە نێرێتی دەبیستین؟. یەکێکیان دەزانێت کە بردنەوەی تێکشکانە. بەڵام

ململانێکە وا لە یاریەکە دەکات کە زیاتر بێت لە یاری. بەڵکو دەیکاتە دووانەی ژیانێك کە بە یاریەك نەبێت ڕاست نەبێتەوە. ئەو گۆشتە شۆڕبووانەی سەروژێر دەنووك زیاتر سوور هەڵدەگەڕێن. شوێنە فودراوەکان و وەسوەسەکان تونتر دەبن و هاواری ئێمەش بەرزتر دەبێتەوە.

عەلەشیشێکیان لەویتر نزیك دەبێتەوە و پێش ئەوەی دەنوکێ بدات لەسەری بەرزتر خۆی ڕادەگرێ پەڕوچاو پەرش و بڵاودەبنەوە.. دەنوکێك لەم و دەنوکێك لەویتر، کلك تاکۆتایی فش بۆتەوە باڵەکانیش وەك دەستی دوویاریکەری بۆکسێن پێش پیاهەڵپژان لەزەوی دەخشێن و هاوار دەکەین: "دەی هەی کەڵ... هەی کوڕی سەگ".

عەلەشیشەکان لێکتر دوور دەکەونەوە لێی دەوەستن هەروەکو خۆیان بۆ دەست وەشاندن ئامادەبکەن ئێمەش چاوەچاومانە: دەی هەی کوڕی سەگ. ئەوکاتەش کە تۆزی هێمن دەبنەوە، یەکێکیان بەرەو ئەوی تر پاڵ دەنێین. بەڵکو هەر بەکێشکردن کێشی دەکەین و سەر لەنوێ شەڕ

دەستپێدەکاتەوە.. لێرەدا، پێش ئەوەی یەکێك لەو دوو دوژمنــــە بکـــەون دایکمـــــان ڕادەکـــــات و دەقیژێنێت: "ئێوە دڕندەن"، پێش ئەوەی بەردێك یان دارێکمان بەرکەوێ لە حەوشەی ماڵ دەچینە دەر..

بەڵی هاوڕێکەم. ئەوسا مناڵبووین.. مناڵگەلێك بە شــەڕی عەلەشیشــەوە ڕامــان دەبــوارد یــان هێلکـەمان لـە ژێـر مریشـکەکان دەردەهێنا پێـش هەڵهێنانی و چەندین جار هێلکـەمان دەشـکاند و جوجەڵـەی ڕووت و قووتمـان تیـا دەبینــی و ئـەو جوجەڵـــە لینجەتەڕانـــەی کـــە هێشـــتا کـــامڵ نەبووبوون، یان زەردێنەی بە خوێن داپۆشراو، یان وردیلە لە شێوەی بێچوە بۆقدا..

ئێمە شتەکانمان خۆشدەوێ پێش کامڵ بوون. شـەڕی کەڵەشێرمان خـۆش دەوێ کە سـەرکەوتنی تیا نییە ئەو هێلکانەمان خۆش دەوێ کە هێشتا تۆوەکانی تیا کـامڵ نـەبووە. دەنووکـی بـەهێزو ئـاپۆرەی پـەڕمان خـۆش دەوێ. هاوڕێکـەم ئێمـە واین. ژیانیشمان ئاوایە. ئێمە هۆیەك نەبووین بۆ شـەڕی گیانلەبـەرەکان ئـەوان هـەر بـە غـەریزە بـۆ

شەڕکێش دەبن، بەڵام ئێمە شتەکانمان دەوروژاند ئـــەو کاتـــەی زۆرانبازییـــەکانمان دەکـــردە زۆرانبازییـــەك کـــە هـــەردەبوو ببوایـــە، هاوڕێکـــەم دەزانـــی چـــۆن؟ واپێـــت دەڵێـــم، ئێمـــە بەرانـــەکانمان ڕووبەڕووی یەکتر پاڵ دەنا شاخەکانیانمان دەگرت شتەکە هـەوڵێکی گـەورەی نەدەویست، هێندەمـان بەس بوو کە بـەرانێك لـە بـەرانێك نزیك بکەینـەوەو ئیـتر شـەڕ هـەڵدەبوو و شـەڕی بـەران لـە شـەڕی عەلەشیش نـەدەچوو. ئەمەی یەکەم تووندوتیژتـر بـوو. سـینەیان مـەترێك لـە زەوی بـەرز دەبـۆوە و کەللـەیان دەیـدا بـە یـەکدا، بـەرز دەبوونـەوەو لـە یـەکتریان دەداو لـە نێـوان خوریەکـەیاندا تۆزێکـی سۆزدار دەوروژا.. شاخەکانیان تێکـەڵ دەبـوون و هێمـن دەبوونـەوە. هـەروەکو ئیـتر پـاش ئـەوە شـەڕنەکەن، بـەڵام کـە شـاخەکانیان دەکرایـەوە دیســانەوە تێهەڵدەچوونــەوە نێوچــەوان بــە نێوچەوان و دەنگی شەڕەقۆچیش هەروەکو دەنگی تەپڵ وابوو..

تۆزێـك دەگەڕانـەوەو دووبـارە لـە يـەكيان دەدايـەوە.. دەگەڕانـەوەو دووبـارە لـە يـەكتريان دەدا...

بـەرانێك دەكەوتـە سـەر زەوی و پاشـان هەڵدەسايەوە. دووبارە دەكەوت و هەڵدەسايەوە و پاشان هەڵدەهات بۆ دوورو، چەندين بەرانی شاخ شـكاوی هـەڵاتوومان دەبينـی چـەندين ڕۆژ وەكـو سەگ دەيلوراند تا برينەكەی خۆش دەبۆوە..

بـە عـادەت خـەڵك تـەنيا بـەرانێكيان هـەبوو بـەرانێكی سـەركەوتوو كـە بـەدەور ژنـەكانيدا دەسـووڕايەوە، سـەركەوتووش هەميشـە نـاز پێـدراوە. شـتێكی ڕەنگاڵـەييان دەخسـتە سـەر سينەی تا بزانن چەند مێينە بەژێريا تێپەڕبوون، گەردنيشـی بـەزەنگ و چـەند زەنگيانەيـەك دەپێچنەوە، لە جووڵەيەكی سەيردا لە كاوڕ نزيك دەبێتەوەو خۆی بەسـەريدا بـەرز دەكاتـەوە، كـاوڕ يەكەمجار ڕادەكات پاشان لە هێمنييەكدا خۆی بە دەستەوەدەدات.

هێمنيـەك كـە تـەنيا هەناسـەبڕكێ و تـەكانی نەرمی ڕاست و چەپی بەرانەكەی تيا دەبيسترێ:

"دەی هــەی ســەگباب"... هەریەکـــەمان. لـــە خێسـەیەکی سـەیردا سـەیری یـەکتریمان دەکـرد.. هەموو گیانلەبەرەکان سەگن.. یان لـە سەگ دەچن مریشــك و کــاوڕ و چۆلەکــە، ئێمــەی منــاڵ وای لێدەگەین و ئاواش جوێنیان پێدەدەین. بەڵام زۆر سەرسـام بـووم بـە هـەردوو ئەسـپەکەی (پـاڤی کــازمۆ)و شــۆفێری عەرەبانەکــەی عەرەبانــەی نەفەرهــەڵگر کــە دوو ئەســپ ڕایــان دەکێشــاو ڕێبوارانی لەسەرەتای (قامیشلی)ەوە دەگواستەوە بۆ کۆتـایی شـارەکە... (پاڤی کـازمۆ) تەلبـەندێکی بچکۆلـەی بە تـەلی دڕکاوی بەدوای عەرەبانەکـەیدا دروست کردبوو تا کۆتایی هەردووتایەی دواوە

ئێمە بۆ کوورتکردنـەوەی ڕێگاکـان لـە سـەری دائەنیشتین..

ئەوەش خووی ئێمە بوو لەگەڵ هەموو عەرەبانە نەفــەر هــەڵگرەکاندا. بـــەڵام هـــەندێك لـــە هاروهاجەکانی ئێمە ئەو کاتە کە نەیدەتوانی بـە دوای عەرەبانەکـــەدا غـــار بـــدات، دەیقیژانـــد: (قـامچی.. قـامچی) ئـەوەش ئامـاژەیـەك بـوو کـە ئەسـپەوانەکان تێیدەگـەن و "پـاڤی کـازمۆ"ش

تێیدەگەیشت و بە قامچیەکەی ئاگری بەردەدا لە پشتی هەردوو ئەسپەکەی، پاشان ئاوڕی دەدایەوەو دەیگوت (بیخۆن).

پشتی ئاگر دەداین بە لێدانی قامچیەکەی ئیتر خۆمان هەڵدەدایە سەر شۆستەکەو گلۆر دەبووینەوە و بە هیوابووین کە ڕۆژێك ئەو دووئەسپە کەوڵ بکەین، بەڵام من زۆر سەرسام بووم پێیان، سەرسام بووم بە لاملیان کە زەنگیانەو گوڵەنگی پیاشۆڕەوەبووبوو..

هاوڕێکەم لە ڕاستیدا ئێمە دەمانتوانی گیانلەبەر کەوڵبکەین. دەزانی ئێمە گیانلەبەری مردارەوەبوومان کەوڵدەکرد؟. لێگەڕێ با ئەوەت بۆ بگێڕمەوە کە نایزانیت.. منالآنی گەڕەکەکەمان هەژاربووین تاسەر ئێسك هەژاربووین، هەندێکیان قوڕی سەر دیواری دەخوارد و ئەگەر ئەو قوڕخواردنەیان زیادی بکردایە دەبران بۆ سەر دکتۆر، دکتۆرەکانیش دەیانگوت "ئەوە خوویەکی پیسە" لە مەیاندا هیچ زیادە ڕەوییەك ناکەم، بڕۆن لە دکتۆرەکان بپرسن دەربارەی ئەو قوڕخۆرانە. ئەو منالآنەی کە ئامادەبوون لە پێناوی

پـــەیداكردنی پارەیـــەكی كـــەمدا هـــەموو شـــتێك بكەن..و هەمیشـەش ئەوكاتانـەی كـە مەیتـەرەكان دەبـــوون بـــە دكتـــۆری مـــرۆڤ گیانلەبـــەری مردارەوەبـــوو و مرۆڤـــی مردارەوەبـــوو زیادیـــان دەكرد.

بە تەنیشـت گوندەكەوە دۆڵێـك هـەبوو، خـەڵك گیانلەبـەرە مردارەوەبووەكانیـان تـێ فـڕی دەدا و ئـەو جێگایـەش كـە گیانلەبـەری مردارەوەبـووی تیابێت منداڵیشی تیایە. لەوێشدا چەقۆی دزراوی موبەقـەكان كـاری خۆیـان دەكـرد چـەرمی سـەر گۆشـتە گەنیوەكـەیان لادەبـرد. بـەڵام بۆنـی پـارە پەیداكردن لە هەموو بۆنەكانی تر بەهێزتربوو ئاوا ئیـتر منـاڵێك یـان دوو منـاڵ بـە دەسـكەوتێكی چەورەوە دەهاتنـەدەرێ كە یـەك (بـەرگن) خـوری یەكسـان بـوو بـە لیرەیـەك یـان دوو لـیرە ئـەو دوو لیرەیـــەش یەكســـان بـــوو بـــە چوارجـــار چوونـــەژوورەوەی مەلەوانگەیـــەكی میللـــی یـــان سـینەمایەك.. ئێمـەی منـاڵ مردووانمـان بـەلاوە گرنگ بوو و بە مردووانیش دەژیاین، ئەوە خـووی ئێمە بوو.. بەڵام ئێمە بێجگە لـەنان بەشتی تریش

دەژیـــاین ئێمـــە بـــە هـــەڵاتنیش دەژیـــاین ئـــەوە کێشـــەیەکی ئـــاڵۆزە بـــەڵام لێـــم گـــەڕێ بـــابۆتی بگێڕمەوە؟

شارەکەمان بە تخووبی تورکیاوەیە. لە نێـوان ئێمەو ئەواندا هێڵێك لـە تـەلی دڕکـاوی ڕاکێشـراو هەیە بەڵام ئەوە بێ هوودەمان ناکات لەوەی بڕۆینە وڵاتانێکەوە کە نایانناسین، دەڕۆینـە تورکیـاوە بـە لێڕێکی دارینـدا ڕێپیشـاندەرەکەمان کـە هـەروەکو ئێمـــە تەمـــەنی "12 ســـاڵ" دەبێـــت شـــوێنی لوغمـەکانمان بـۆ دیـاری دەکـات. کـە تورکـەکان نـازانن بـە باشـی دایبنێـن. دەلیلـە بچکۆلەکـەمان دەڵـێ: ئەگـەر پێتـان نـا بەجێگایـەکی نـەرمدا و گوێتان لە تەقەیەکی لاوازبوو ئەوە لوغمە و ئەگەر پێتـــان نـــا بـــە لوغمـــدا قـــەت مەجوڵێنـــەوە کـــە نەجوڵانـەوە مـن کەفالـەتی مانـەوەتان دەکـەم و دەچینە شاری (ماردین)ەوە شاری مرەبا و تـرێ. لـەوێ لەگـەڵ خەڵکەکـەیدا خورمـا دەگۆڕینـەوە بـە توتـن "تورکیـا دار خورمایـەکی تیـا نییـە" و کیلۆیـەك خورمـا یەکسـانە بـە پێنـج پاکـەت لـە باشترین جۆری توتن". کە دەشگەڕێینەوە توتنەکە

بــە پێنــج بەرامبــەری خــۆی دەفرۆشــینەوە بــە بەقاڵەکان..

منــاڵ بوویــن ئێمــە هاوڕێکــەم نــەماندەزانی پارەوی لێڕەکان ئەو پارەوانەیە کە وڵاتان پێکەوە دەبەستێتەوە، بەڵکو وامان هەست دەکرد کە زەمین بە تەواوی ڕاستە و ئەو سنوورانەش کە گەورەکان دەیکێشن تەنها سنووری گەورەکان خۆیانە بۆیە بە دیاریکراوی لەژێر سیمە دڕکاوییەکاندا تەڵەمان دەنایەوە ئیتر ئەو کۆترە کێویلانەمان دەگرت کە لەوڵاتی خۆماندا نەمان دیبوون، هەر کاتێکیش یــەکێك لــەو کۆترانــەمان بگرتایــە بــە تــرس و دڵخۆشییەوە غارمان دەدا بۆی، لە ترسی ئەوەی نەك سەربازە تورکەکان تەقەمان لێبکەن "هیــچ شــەوێك تێناپــەڕێ گوێمــان لــە تەقــە نەبووایــە دەیانگرتە قاچاخچییەکان"

بــەڵام تورکیا زۆر نزیکە نزیکە تــا ســنووری تێکەڵ بوون و هێشتا "ئەستانە"مان خۆشدەوێ "باوکەکانیشـــمان خۆشـــیان دەوێ"، بـــەڵام ئــەتاتورکمان خۆشــناوێ ئەگــەرچی ئێمــە بــە سادەیی و هەریەکە لە باب و باپیریەوە بێ مەبەست

ئەمە دەڵێینەوە: "یاشا یاشا/ جمال غورسیل غول پاشا"...

ئا لەم کاتەدا، لەو ساڵانەدا کە تەڕن وەکو ڕانی مانگـا..، ئێمــە گوێمــان بەشــتی تریــش دەدا و بەدڵخۆشییەکی وەسف نـەکراوەوە چاوەڕوانیمـان دەکــــرد. یــــەکێکیان وەرزی دروێنــــە بــــوو، دووەمیشیان وەرزی کوتانی گـەنم تاببێتـە ساوەر. ئەو دوو ڕێککەوتە تەڕبوون وەکو تـەڕی تەمـەنمان لــــە دروێنــــەدا چــــاوەڕووانی ئامــــادەکردنی دەڕاسەکانمان دەکرد ئەوانەی کە پانکەی دارین و هـەڕەی ئاسـنینیان هـەبوو، بـۆ ئـەوەی کاربکـات کـاتی دەویسـت بـۆ چاککردنـەوەی ئـەو کاتـەش پڕپڕبوو لە خۆشی، هەڕەئاسنینەکانیان دەگۆڕی، پانکەکانیان.. پارچە.. پارچە دەکردەوە، هـەروەها ئـەو دەڕاسـانەش کـە گـەنم و جـۆی لـە یـەکتر جیادەکردەوە "هـەموو ئەمانـە لـە دەشـت دەکـران، خەیمەیـەکی گـەورەیان هـەڵدەدا و ژمارەیـەکی زۆر لە کرێکارەکان کۆدەبوونەوە"

حەزمان لەو کەرەستە بچکۆلانەبوو، چەکوش، سپانە، پلایس، هەڕەی ئاسنینی بچووك. هەندێ

جار دەمان دزین خۆمان بەوەوە دەخلەفان کە دنیا سەر لەنوێ لەسەر دیواری قوڕین دروست دەکەینەوە بەو کەرەستانە درزمان دەخستە دیوارەکانەوە پانتاییەکی گەورەمان هەڵدەکەند تاوای لێ دەهات دەبوو بە قاڵبی قوڕین کە لە ژێرەوە پتەوویەککگرتوو دەردەکەوت، کەرەستەکانمان دەخستە چاڵەوەو بە خۆڵ سەریمان دادەپۆشی جارێکی تر لە کرێکارەکان نزیك دەبوینەوە.. بە دزییانەوە دەستمان دەخستە ڕۆن و چەوریەکانەوە، دەستەکانمان لە یەك دەسوو، تا هەستمان دەکرد کە کرێکاری ڕاستەقینەین..

پاش ئەوە، درەویش تامی خۆی هەبوو: دەڕاسەکان زەمینیان لەو ڕووەکە فشۆڵە ڕووت دەکردەوە. تەواو هەروەکو ئێمە لە گەڕەکەکاندا چۆن ڕووت دەبووینەوە پێش ئەوەی بخزێینە چەمەکانەوە..

دەڕاسەش لە مانگای دەستەمۆ دەچێت بەدوایدا غاردەکەین، پوش بەلێدانی پانکەکانی بەملاوئەولادا پەرش و بڵاودەبنەوە، پاش ئەوەی

گەنم لە گوڵەکانیان جیادەبنەوە بەدوایدا ڕادەکەین تا گەردەلوولی پوش دامان دەپۆشێ تێکی دەدەین و پەرش و بڵاوی دەکەینەوە تا دەم و لووت و جلەکانمان پڕ دەبێت لە پوش، گەورەکانیش بە ژن و پیاوەوە بەدوای دەڕاسەدا ڕادەکەن ئەوان لە مەڵۆی گەورەدا پوش کۆدەکەنەوە. بەپشتی گوێ درێژ دەیگوێزنەوە تاپاشتر دەبێتە ئاڵف.. یان لە قوڕی سووردا تێکەڵی دەکەن و خشتی خانووی لادروست دەکەن.

لێرەدا هەموو شتێك لە قوڕە تەنانەت ڕێگاکانیش لە هەر کوێ منداڵ هەبێ پووشیش هەیە، دوای ئەوە بڕوا دێنین کە ئێمەش لە پوش لە دایکبووین و دەبینەوە بە پووش و سنووری زەینیش سنووری ئەو بایانەیە کە ئێمە لەگەڵ خۆیدا هەڵدەگرێ، بەڵام وەرزی گەنم کوڵاندن ئەوا میهرەجانێکە بۆ خۆی ئێمە سنووقی دارینیبەتاڵ و تایەی لاستیك دەکڕین.

مەنجەڵێکی گەورە دەخەینە سەر چەند بەردێکی گەورە و ئاگر دەکەینەوە..

بـەدرێژایی ڕۆژ ئاوەکـە وورد وورد دەکوڵـێ. دەنکە گەنمـەکان نـەرم دەبـن و بـا دەکـەن.. با دەکـەن و لەبـەر زۆر کوڵانـدن دەتەقنـەوە.. ئیـتر ئەوکاتە لەسـەر حەسـیر ڕادەخرێـن.. دۆڵکـەی پـڕ سـەردەکەوێ و بـە بـەتاڵی دادەبـەزێت.. سەردەکەوێ و دادەبەزێت...

دانوولـەی زەرد سـەتڵ لـە پـاڵ سـەتڵدا هەڵدەخرێت..

منـاڵانی گـەڕەك هـەموویان نزیـك مەنجـەڵێكی گەورە كۆدەبنەوە، هەریەکە و تاوەیەك یان قاپێكی گەورەیان هـەڵگرتووە، لـە بەیانییـەوە چاوەڕوانن هەندێك دێ و هەندێك دەردەچن..

لـە خوانێكـی دوور و درێـژدا هـەروەكو لـە دەستیان بچێت، ئەو كاتەش کە گەنمەکە دەکوڵێ ژەمـی بچكۆلـەی خۆیـان دەبـەن، هـەندێك شـەكر دەپرژێنن بەسەر گەنمەکەدا یان تێکەڵی دەکەن بە خوێ و ڕۆن بە خۆشییەکی ڕاسەقینەوە دەیخۆن..

هاوڕێکەم ئەوە خوانی بچکۆلەی ئێمەیە، بەڵام خوانی گەورە، ئەو خوانەی کە تیایدا خوێن بەر دەرگای ماڵەکان دادەپۆشێ، ئەویش وەرزی خۆی

هەیە. لە کۆتایی هاویندا پاش دووەم تاوە باران کە هەر وەکو قوڕە سوورە دەبارێ. قەسابخانەکان دەست پێدەکات، ئیتر قەسابەکان تەور و چەقۆکانیان تیژ دەکەن (هەسان دەکەن) ئیتر گیانلەبەرە بچوك و گەورەکان.. گەل گەل سەردەبڕدرێن و ئیتر گۆشت و تێگووشە زیاد دەکات..

هەمووماڵێك بەرخ یان مانگایەك ئامادە دەکات بۆ سەربڕین، بە درێژایی چەند مانگێك دابەستەیان دەکەن، تا جەستەیان پڕ دەبێتەوە قەڵەودەبن "گۆشت دەگرن"، تا بەدرێژایی پایز و زستان بەش بکات، هەموو ماڵێك لەگەڵ قەسابێکدا ڕێك دەکەوێت، قەسابەکان کرێ بەپارە وەرناگرن.. بەڵکو تۆڵەی خۆی بە کەوڵی گیانلەبەرە سەربڕاوەکە دەکاتەوە.. ئەمە کرێی ماندووبوونیەتی..

ئێمە منداڵ بووین هاوڕێکەم، مۆڕەمان لەو کابرایە دەکرد، ئەو پیاوە بێدەنگەی کە ملی مانگایەکی بەشاخەکانی دەگرت و بایدەدا تا دەکەوتە سەر زەوی، پاشان بە جووڵەیەکی سادەو

لـێزانی دەسـتی خوێـن بازرەقـەی دەبەسـت، لـە دەرویەکی باریك و بەهێزدا، ئەو کاتەش کە ماوەی برینەکە درێژ دەبۆوە جۆگەلەی گەرم و سوورەکان هەڵدەقولان، دەڕژانە سەر خۆڵەکەو چەند درزێکی تەسـکیان لێدروسـت دەبـوون یـان دەڕژانـە سـەر زەویەکـەو چـەند گۆمێکیـان جـێ دەهێشـت کـە هـەڵمێکی سـووك سـەری گرتبـوون.. خوێنـی ئاژەڵیش جوانە، ئاڵ.. ئاڵ، یان تۆخـەو بۆنێکـی هەیـە کـە پشـیلەو سـەگ کێـش دەکـات و دەمـی تێدەخـەن و ئەوکاتـەش کـە خـۆڵ دەخەنـە سـەر خوێنەکە، قەسابەکە کێردێکی بچوکی تیـژ وەکـو موسـی تـەراش دێنـێ بـەووردەکاری و هێمنـی پێستەکە هەروەکو جل لـە گۆشـتەکە دەکاتـەوە و قەسـاب زۆر لێزانانـە ئـەوە دەکـات، یـان هـەر بـە ئانقەسـت دەسـتی دەخاتـە نێـوان پێسـت و گۆشتەکە، پاش ئـەوە کـێردە خوێناویەکـە بـەدەم هـەڵدەگرێ و لـەلێدانێکی لەسـەرخۆدا پێسـتەکە هەڵدەکەنێ..

دەنگـی هەڵکـەندنی پێسـتەکە لـە دەنگـی هەڵکەندنی ئەو مەجلەمانە دەچێ کەلەسەر پشتی

باوکمە..! ئاوەها پارچە.. پارچە گۆشتەکان دەڕۆن بۆ ئەو جێگایانەی کە پێویستە بۆی بچن.. پەراسووەکان لەسەر تەنافی جلشتن هەڵدەخرێن.. گۆشتە سوورەکان قەد دەکرێن.. چەوریەکان دەتوێنرێنەوە.. هەمووشیان دەخرێنە تەنەکەیەکەوە هەندێك لە ناواخنەکانی دەخورێن، ئەو بەشەکەی تری بە قورقوشم دەبەسترێ و بۆ ڕۆژانی زستان هەڵدەگیردرێت..

.. هەر لەم وەرزەدا، پاشماوەی ئێسقان لەناو کێڵگەکاندا فڕێدەدران. ئیتر داڵە کەرخۆری گەورەو بچووك زۆر دەبوون گەورەکانیان کە لە عەلەشیش دەچوون، لە دوورەوە تێمان دەڕوانی و لێی دەترساین.. دەمانبینی ئەوکاتەی کەلە کەلاکەکان نزیك دەبوونەوە، بە دەنووك بەردەبوون لە یەك هەرکاتێکیش بە جوڵەیەکی تووڕەدا سەرنجمان ڕادەکێشا، باڵەکانی لە باوەڕبەخۆبوونێکی سەیردا لێکدەدا و بەرزدەبوویەوە.

لەبەر ئەوەی کە کێڵگەکان لە ماڵەکانەوە نزیکبوون و پێکەوە تێکەڵبوون. تەقسێکی

تایبەتی شـەوان دەسـتیپێدەکرد، تەقسـی چەقـەڵ بوو، تەقسێکی ئاپوورە بـوو، ئێمـەی منـاڵ لێـی دەترساین..بەڵام دەنگدانەوەی ژیانی بەسـەر ئـەو خاکە بێدەنگە تەنیایەدا پەخش دەکرد..!

چەقـەڵیش قـەت ترسـنۆك نییـە وەکـو باسـی دەکەن بەڵکو درِندەیە لەوکاتانەدا کە پێویستبوو درِندەبێت.

تۆ دەزانی هاورِێکەم...؟

لە "حەسـەن سـۆفی" بپرسە، ئەو کەسـەی کـە بەرِۆژ پەلاماری گیانلەبەرێکی لەمانەیدا! چەقەڵ بە تـەنیا لـە شـەودا ئـەمیرە.. "حەسـەن سـۆفی" بـە ئەسـپ و دار حەیزەرانـە درێژەکـەی راوی دەکـرد. هەر کاتێك نزیك دەبێتەوە، دارێکی لێـدەدا، ئیـتر چەقەڵەکە بازێکی دەدا کە قەپاڵەکانی دەگەیشـتە چـاوی ئەسـپەکەی.. و.. "حەسـەن" دەیگـووت: شەرِی چەقەڵ دوو سەعاتی خایاند.. تا پرِووکاو کەوت ئیتر تا مردار بووەوە ئەسپەکەی دەیشێلا..!

"حەسـەن سـۆفی" ئـەو کاتـەی کـە باسـی لـە ئازایی چەقەڵ دەکات، زیاد رِەویی ناکات. دەزانی بـۆ.؟ چونکـە "حەسـەن سـۆفی" دەموچـاوی بـە

خودرەکـەی دادەپۆشـیو (پـەلاماری دوا مـردن) پەلاماری گوندەکانی "ابن عباس البدوی"ی دەدا، لە ڕووتاییەکی بینراوەوەو بە تفەنگەکەی تەقەی لە ماڵـەکان و خـۆ حەشـاردراوانی پشـت ماڵـەکان دەکرد.. و پاشان ڕزگاریشـی دەبوو، لەوسـەرەوە ڕانەمەڕێکیشی لەگەڵ خۆیدا دەهێنا..

"حەسەن" مێگەلەکەی زۆر دوور نەدەخستەوە، لە ترسـی ئـەوەی نـەوەك دوژمنـەکانی بیگرنـەوە. بەڵکو وای بە باش دەزانی پاش هـەر فرسـەخێ بەشێکیان جێ بهێڵێ. تا لە دواییدا کـاوڕێ یـان دوو کـاوڕی بـۆ خـۆی دەهێشـتەوەو ئەوەشـی بەسبوو..

هاوڕێکەم. لە کۆتایی ئەم سەدەیەدا.. زەمەن... زەمەنی جەردەیی بوو...

لە کۆتایی ئـەم سـەدەیە و یـان کـەمتر ئێمـەی مناڵیش بارمتەیەك بووین.. بۆ جەردەیی...

* * *

سێیەم: لە ئاگرکەوتنەوەو.. لەڕاودا..

بەغاردان لەنێوان ڕووبارو کونی مشکە کوێرەدا لەتەنەکەیـەکی ژەنگـاویدا ئاومـان دەگواسـتەوە، ئاوەکـەمان ڕۆدەکـردە کونەکـەوە دەگەڕاینـەوە، تەنەکەکەمان پڕدەکردەوە لە ئاو و دەشمانزانی کە چاوەڕوانیمان زۆر ناخایەنێ...

پاش ماوەیەك کونەکە پڕپڕ دەبوولە ئاو، چەند بڵقێکـی بچکۆلـە بەرزدەبوونـەوە ورد ورد "مشـکە"کـە بـە تـەڕی دەهاتـە دەرێ و "مشـکە کوێرە" لە ڕاستیدا کوێرە بەڵام هەستی بە هێزی بۆنکردن لەلای ئەو چاوێکی وای پێ دەبەخشێ کە بە هیچ شتێکدا هەڵنەپڕژێ بەڵام ئێمە لـەکۆتاییدا دەیگریـن، بـە کلکـی دەیگریـن و دەیخەینـە تەنەکەکەوە.

ئەمە ئەو ڕێگایـەی ئێمەیـە بـۆ گرتنـی مشـکە کوێرەو جربۆعی کێڵگـەکانیش و یاریەکـەش لـەم سنوورەدا تـەواو نـابێت. مشـکەکە لـە ترسـاندا

هەناسە بڕکێی پێدەکەوێت و ئێمەش سەرسامین بەو ترسەی، چاڵێکی فراوان هەڵدەکەنین و پڕی دەکەین لە ئاو پاشان مشکەکەی تێفڕێ دەدەین بە هەموو لاکاندا مەلەی تیا دەکات و هەر کاتێکیش بیەوێ دەربچێت بە دارێك پاڵمان پێوەدەنایەوە بۆ ناو ئاوەکە سەعاتێکی پێ ناچێت وەکو کونە بادەکات و لە جموجوڵ دەکەوێت لە بێ ئومێدیدا دەیەوێ دەربچێت و ئەو کاتەی ڕێگای لێ دەگیردرێت هەرەس دێنێ ئیتر ئەوکاتە بەرد بارانی دەکەین گەروی دەکاتەوە وقووت دەخواتەوە و جەستەیەکی لە کارکەوتوو سەر ئاودەکەوێت. هەر ئەمە بە جربۆعیش دەکەین بەڵام کونی جرۆبۆع چەندین کونی هەیە بۆ دەرچوون. هەریەکەیان درێژایی دوو مەترێك لەیەکەوە دوورن هەمووشیان لە ژێر زەمینەوە پێکەوە بەستراون بۆیە ئێمە هەموو کونەکان دەگرین بە تەنها یەکێکیان نەبێت ئەوەی کە ئاوی تیا ڕۆدەکەین. ئیتر ئەوانیش بە باکردوویی دێنەدەر هێندەیان ئاو قووت داوە ئەوکات بچکۆلەبووین، بچکۆلەگەلێك کە بە چاودێریکردنی جربۆعەوە ڕامان دەبوارد ئەو

دەمـەی کـە دەهاتـە دەرێ و پێیـەکانی پێشــەوەی بـەرزدەکردەوەو ئــاوڕی خــێرای دەدایــەوەو لــە جووڵەیـەکی پێکـەنیناویدا لوتـی دەخوراند هـەوڵی ئـەوەمان بووکـە ڕاویـان بکـەین و تامردنیـان گاڵتـە بــەئازارەکانیان بکــەین بــەڵام گوندنشـــینەکان گۆشـتەکەیان دەخــوارد هــەروەکو چــۆن گۆشــتی قــەتێ و ژیژکیـــان دەخـــوارد ئــاواش گۆشـــتی جربۆعیـان دەخـوارد. ژیژکیـش لای ئێمـەی منـاڵ چـەند کـاتژمێرێکی گاڵتــەو گـەپی هەیـە کـە بـە کەوڵکراوی نەبێت لێـی ڕزگـار نابێت. ئێمـە پـاش خۆرئـاوا بـوون دەڕۆیشـتین بـۆ دەشــت و دەر بـۆ ڕووتـایی –چـاوەڕوانی شـەو دەکـەین تـا مـانگ هـەڵدێت هــەر کــە مـانگ دەردەکــەوێ، ژیژکیــش دەردەکەوێ، ژیژك بـە گشتی جووڵەیـەکی خاویـان هەیە، بەڵام ئـەو قەڵغانـە دڕکاویـەی وا دەکـات کـە گرتنی کێشەیەکی سەخت بێت بەڵام ئێمە دەورمان دەگرتـن و لەگـەڵ خۆمـاندا قــاپ قاپمـان دەهێنـا دەمـــانکردە پێمـــان و پێمـــان پیـــا دەنـــان و هەرکاتێکیش بە توونـدی قورساییمان خست سـەر ژیژکە سەری لە قەڵغانەکە دەردەهێنا ئەو کاتـەش،

تەنیا پێویستیمان بە چەقۆی تیژ دەبێت، بەرگە درکاویەکەی پاش سەربڕین خاو دەبێتەوە، لە سکەوە هەر وەکو مۆز توێکڵی دەگرینەوەو هەڵیدەدڕین.. بەڵام ژیژك و جربۆعی کەوڵکراو بە زیندوییێتی دێنەوە خەونمان، دێنەوە باڵیان لێڕواوە و کلکی مارمێلکەیان پێوەیە و شەوانە وڕێنە دەکەین، وڕێنەدەکەین و ماڵەوە خەبەرمان دەکەنەوەو ئیتر چاومان ناچێتەوە خەو تا ئەوکاتەی خۆر هەڵدێت، بەڵام ژیانی ئێمە، ئێمەی منالآنی باکووری ڕووت هیچ خۆشییەکی‌تیا نییە جگە لە زیکەزیکی زیکزیکەو خشەخشی گیانلەبەرە خشۆکەکان نەبێت بە نێو گژوگیا وشکەکاندا... لەبەر ئەوەی کە ئاوا دروستبووین ئیتر ئێمەش لەلای خۆمانەوە لەو وشکانییەدا هەوڵمان دەدا سەرقاپێك بۆ خەونەکانمان دروست بکەین لە وێرانەی "فەڕەنسییەکان"دا کۆدەبووینەوە کە ئەویش پاشماوەی ماڵ و سەربازگەی سەردەمی داگیرکردن بوون بە تەنیشت ڕووباری "جغجغ"و بەتەنیشت تەنیا ئاشەکەوە ئەوەی کە تەنیا بە کاری کوێرانەی دوو

ئەسپەوەمابوون کە لە سووڕانەوەکانیاندا ژیـان و دەغڵودانیشی دەهاڕی هەر لەوێ چایی سیلانمان دەدزیو لە لاپـەڕەی دەفتـەردا دەمـان پێچایـەوە و ئاگرمان تێبـەردەدا، بەوەش لاسایی گەورەکانمان دەکــردەوە، بــەڵام قومارچییــە ســالووکەکان بەســەرماندا دەهــاتن و ئـەو هێلانەیـەیان لێ تێـك دەدایـن، قومارچییـەکان ئەوانـەی کـە گەنجگـەلێك بوون و هەمیشـە جەردەیەك سەرۆکایەتی دەکردن لـەو وێرانەیـەدا، ئـەو دەسـکەوتانەیان لـە نێـوان دابەش دەکرد کە بەیارییـەکانیان لـە گوندنشـینە ساوێلکەکان بردبوویانـەوە، قومارچییـەکان بـوون کــە دەهـــاتن ئێمـــەیان دەردەکـــرد.. ڕۆژی دابەشکردنەکەیان تەواو نەدەبوو ئەگەر یەکێکیان بەرگورزێکی چەقۆ نەکەوتبایە لە پشتەوەی یان لە کەمەرەی. بەڵام هەمیشەش ڕزگاریان دەبوو تەنها (ڕەشادەخێل) نەبێت ئەوەی کە هاوڕێکەی بە تەنها لێدانێك وازی لێ نـەهێنا بـەڵکو لـە کەمــەرەوە بـۆ کەمەر و بە درێژایی لە سینەوە بۆ سکی هـەمووی هــەڵدڕی، هــاواری دەکــرد پاڵکــەوتبوو هــەموو ناوسکی هەڵهێنابووە دەرەوە پاش پێنج سـەعات

کە کەس نەهاتە هاوارییەوە تا تووشی نەزیف بوون
بوو دوا دڵۆپە خوێنی ڕژاو مرد. ئێمە مناڵانییش
بە درێژایی یەك مانگ لە خەونەکانماندا قیژەو
هاواریمان دەبیست و تەنانەت بێزاریشی
دەکردینەوە وەکو دیوارێك ئا لەو خاکە بێ
چرایەدا.

ئێمە سەرەڕای ترس لەوێرانگە بەڵکو ترسمان
لە بوونەوەرەکانی سەیرانگە ئەوانەی بوونەوەر
گەلێکن هەمیشە وا هەست دەکەین بە
دەوروبەرماندا وێڵن. هەندێجار هەناسەکانیانمان
بەردەکەوێ یان هەندێ جار وەختە گوێمان لە
چپەچپەکانیان دەبێ ئەوانەی نەبینراون ئەوان
ڕاماڵکراوێکی ڕابوردون گەورەکان نەبێ کەس
نایان ناسێت.

ڕەواڵ سپین و چاوەکانیان هەڵ قڵیشاوەیەکن
تا گوێچکەکانیان ئامادەن هەر شێوەیەك وەرگرن
کە هەڵیدەبژێرن، بەڵام (ئوسمانو) دەڵێ مادام
دەمبوسێکی میتاڵ یان دەرزییەکی درومانتان
پێیە مەترسن.. و ئێمەش دەڵێین چۆن؟ ئوسمانۆ
دەڵێ: ئەوان لە دەرزی دەترسن داپیرەم یەکێك لەم

دێوە نەبینراوانەی بەدیلگرت کاتێ دەرزییەکی درومانی پیا چەقاندن ئیتر دێوەکە کەوتە ژێر ڕکێفی داپیرەم... ئوسمانو گەنجێکی تێکشکاوە داوای کچی مامەکەی خۆی کرد مامیشی ڕەدیکردەوە چونکە ئەو جەردەیەو بە ماڵی حەرام دەژی لە بەرامبەر ئەم ڕەتکردنەوەدا بڕیاریدا ئیش بکات و بە عارەقی نێوچەوانی بژێت و کاری پێڵاو بۆیاخکردنی دەکرد. ئوسمانو سەر بە تایەفەیەکی کورد بە (کولی) دەناسرێنەوە، (کولی)ەکان توندوتیژن هەندێکیان بۆ سەرکەوتنی هەندێکی تریان تا مردن شەڕدەکەن... (کولی)ەکان حەماڵبوون و لە تورکیاوە هاتن هەندێکیان دەوڵەمەند بوون هەندێکی تریان وەکو خۆیان مانەوە دەستیان بە خێر و چاکەوەیەو هیچ نرخێك بۆ پارەوپول دانانێن ئوسمانو لەبەر هەژارێتییەکەی تێکشکاو نییە بەڵکو بەڕابووردووی تێکشکاوە. ئوسمانو ئێمەی منالانی، لە دەوروبەری خۆی کۆدەکردەوە چیرۆك و هەقایەتی وای بۆ دەگێڕاینەوە کە هەندێکیان ڕوویدا بوو و هەندێکیان قەت ڕووی

نەدەدا..، کاتی کە کۆی دەکردینەوە ئێمە لەسەر سورماندا لە حەکایەتەکانی دەممان دەکردەوە: ئەوبوونەوەرە نەبینراوانە لە جێگایەکی چۆڵی نێوان گوندەکانی (عامودا)دا بە پاسکیلەکەیدا خۆیان هەڵواسیبوون پاشان دەیگوت: تەنیا جورئەت و خۆگرتن چەکی مرۆڤن لە ڕووبەڕووبوونەوەی ئەو بوونەوەرە نەبینراوانەدا و خەڵکی ترسنۆك لە ترساندا تێی دەکەوێت. ئوسمانۆ دەڵێت کاتێ کە داپیرەی بەدەرزییەکی دروومان یەکێك لەو بوونەوەرانەی بە دیلگرت، ئیتر ئەو بوونەوەرە نەبینراوە بوو بە بوونەوەرێکی بینراوی (ئاسایی) دەستی دەخستە سەر گۆزەی ڕۆن ئیتر گۆزەکە لێی هەڵدەقولا و لێی دەڕژا تا داپیرە فەرمانی دەدا بە وەستانی و ئیتر دەوەستا پاشان دەیگوت پاش چەند ساڵێك داپیرە بوونەوەرەکەی ڕزگارکرد پاش ئەوەی سوێندی خوارد کە واز لە ترساندنی مرۆڤ بهێنێت.

بەڵێ، ئازادیکرد، دەرزییەکەی لێدەرهێناو بەرەڵای کرد (قەت لێمان نەپرسی کە کەی و بە کوێدا دەرزییەکەی چەقاندبوو) لەنێوان

هەقایەتێك و هەقایەتێکی تردا ئوسمانو دەستی دەکرد بە گیرفانی چاکەتەکەیدا و وێنەیەك ی تەمومژاوی دەردەهێنا: کچێکی کاڵ لەسەر ئەژنۆی ئوسمانو دانیشتبوو و لە پێشیانیشدا مێزێك دانرابوو کە هەندێ شووشە و گلاسێکی لەسەر بوو، بەڵێ وێنەیەکی تەمومژاوی بو لای ئێمەی منداڵ، بەڵام (ئوسمانۆ) شتەکەی ڕوون دەکردەوە: "من لە ئەستەمبووڵ بووم و ئەوەش کچە هاورێکەمە.." هاوارمان دەکرد: (ئەڵڵا. تۆ زیرەکیت ئوسمانۆ) (کچێکی کاڵ) هەندێکمان سەیری یەکتریمان دەکرد یان لێمان دەپرسی (ئایا کچە هاوڕێکەت زمانی کوردی دەزانێت؟ (ئوسمانو) بەسووکایەتییەوە تێمانی دەڕوانێ و دەیگوت ئەو زۆر زۆر شارستانییە..! شارستانییەتیش لەلای ئوسمانو جلی کورت و شێوەیەکی ڕووت و زمانێکی بیانی بوو هەقیشی بوو چونکە جلی دایکەکانمان زۆر ئاڵۆز و درێژ بوو و میکیاجی ئاڵکردنی لێویان بەکار نەدەهێنا، هیچ زمانێکی سەر زەمینیان نەدەزانی هەمووان لە دڵی خۆماندا هاوارمان دەکرد ئای لە ئوسمانۆی

مەزن! ئیتر (ئوسمانۆ) مان بیر دەچوویەوەو مامی ئەویشمان بیر دەچوویەوە ئەو مامەیەی کە بە هەڵهاتوویی لە تورکیاوە هات کاتێ کە ئێوارەیەك لە بەردەم ماڵی (ئەحمەد سالو) دا ڕاوەستاو خەنجەرە خوارەکەی هەڵکێشا لەسەر دەستی ئەو دووانزە تەرم لەوناوەدا کەوتن تەرمی دە پیاوو و دووژن. منالان لە هۆی قەسابخانە ناپرسن بەڵکو سەرسامن بەو دەستە بوێرانەی کە خاوەنەکانیان ڕوو زەردناکەن لەوەشاندنی تەورو خەنجەردا لەبەر ئەوەش کە ئێمە سەرسامین بە شتی لە ڕادەبەدەر (خارق) و بە پیاوی بەجەرگ و ڕۆنمان دەدزی و لە کەنار ڕووبارەکەدا جەستە لاوازەکانمان پێ چەور دەکرد لە مانۆڕێکی پێکەنیناویدا هەندێ جموجوڵمان دەنواند.. مانۆڕی وەرزشی کە (ماسولکە)ی تیا نەبوو بەڵکو ئێسکی تیابوو، پاش ئەو مانۆڕانە خۆمان دەخستە ئاوەوەو بەڵام ڕۆنەکە نەدەڕۆیشت دەگەڕاینەوە بۆ ماڵ جلەکانی ژێرەوەمان بووبوو بە بەشێك کە لە پێستی ڕەشی سوتێنراو دەچوو لە شوێنێکی تەریکدا دامان دەماڵین وتا دووردوور فڕێی بدەین. پاشان بە دزی

ماڵەوە جلی ژێرەوەی پاكمان لەبەر دەكرد كاتێكی دوورو درێـژی دەبـرد تـا ئـەو كەمكردنـەیان درك پێدەكـرد لـە جـل و بەرگـەكانماندا... بـەڵام ئێمـە لەوێ لە كەنارەكانی خاپوور هیچ ناچار نەبووین بـە پراكتـیزەكردنی ئـەو دزینەوەیـە چونكــە هــەر كـاتێك دووربووین لـە مـاڵ و گەورەكانــەوە دوور دەبووین لە ترسیشەوە، دوور دەبووین لەو تاریكە سەلاتەی مناڵێتی دەترساندین.. ئەو وەرزە لێوان لێوەش بەسەربەستی تەنها لە هاویندا هەبوو، ئەو دەمەی كـە مـامی گـەورەمان بـانگی دەكردیـن بـۆ پاسـەوانی عـەمباری دەغڵ و دانـەكانیی خـۆی بـە تەنیشــت زێــی خــاپوورەوە... بەشــداریكردنی ئێمـەش بەشداری كردنێكـی بچكۆلانـە بـوو تـەنیا كۆكردنــەوەی ئــەو دەغڵــە ڕژاوانــەبوو كــە لــە گونییەكانــەوەڕژابوون پــاش ئــەوەی كــە گەلاّبــە گــەورەكان چــەندین تــەنیان لەســەر زەویــی لێ هــەڵگرتبوو ڕۆژ بــە ڕۆژ هەســتمان بــەوە دەكــرد ئەوەی كە ئێمە كۆمان كردبۆوە بەشی مەسروفی درێژایــی ســاڵێكی تــەواوی خــێزانێكی تــەواوی دەكرد، سەیارە بارهەڵگرەكان بە پڕی دەهاتن.. و

بارەکانیـان خـاڵی دەکـردەوە، یـان بـە بـەتاڵی دەهـاتن و پڕدەبـوون لـە نێـوان هـاتن و چونیـاندا ئـاوی زێـی خـاپوور بـە گەشـتێك دەیـبردین، خاپوریش میره (قەراڵ)ە لە نێوان ڕووبارەکاندا.. فراوانە و وەکو ڕەشەبا هەڵدەقوڵێ.. دار کالیپتۆز بە کەنارەکانیدا ئاپوورەیان کردوەو بەستراونەتە تۆڕی عەلیقەوە. ئەوانەی تووبەکی سووری کێویلە دەگرن، یان داری خۆرئاوا بوون کە جلەکانی خاو دەکردەوەو وەکو قژێکی داهێنراو بە ئاوەکەدا دەینارد ئێمە بۆ گەشتەکانمان ئەو جێگایانەمان هەڵدەبژارد کە نزیك بوون لە ناعوورەکانەوە، جلەکانمان دادەکەندو خۆمان دەخستە ئاوەکەوە و کاڵەکی سوورمان لەگەڵ خۆمان دەبرد، کاتێکیش سارددەبوویەوە دابەشمان دەکرد، ئێمە لە نیوەڕۆ گەرمەکانی باکووردا کە لە ڕۆژدا شۆستەی شەقامەکانی تیا دەتوایەوە.. و لەوێ بە تەنیشت ناعورەکان و هەناسە بڕکێ نەبڕاوەکانییەوە، کچە لادێییەکان وەکو پۆلە قەتێ هەڵدەنیشتن، لەگەرمای نیوەڕوان هەڵاتبوون و دەهاتن بۆ لای ئاوەکە.. کچە لادێییەکان لە کێڵگەکاندا کاریان

دەکرد بەروبوومی باینجان و بیبەرو کولەکەو خەیاریان دەچنی بەرامبەر هەندێك لەوانەی کە چنیبوویان.. هەموو رۆژێك و پۆلێکی تازە دێن.. هەموو پۆلێکیش لەنیوەڕواندا هەڵدەهاتن بەرەو ئاوەکە.. ئەوەش خووی ئەوانە..

ئەوان بە جلە شۆڕەکانیانەوە خۆیان دەخستە ئاوەکەوە، پاش ئەوەی کە لە جلەکانی ژێرەوە ڕزگاریان دەبوو کچە لادێییەکان هەمیشە پێیان پەتییەو جلی ژێرەوەش لە پێ ناکەن.. ئەو کاتە ئێمەش منالْ بووین، بە لامانەوە گرنگ نەبوو کە جلە تەڕەکانیان دەنووسا بە گیانیانەوەو لە هەموو نوشتانەوەیەکدا خزانێکی بەلەززەتیان دروست دەکرد.. گوێمان نەدەدایە دەستبازی هەندێکیان بۆ هەندێکی تریان یان هەندێکیان لەگەڵ ئێمەدا.. ئێمەی بە تەواوەتی ڕووت. جلەکانیان سەر ئاو دەکەوت و کاتێکیش ڕۆدەچوونە ئاوەکەوە جلەکانیان تا گەردنیان بەرزدەبوویەوەو کاتێکیش هەڵدەستان، لەسەر خۆخاویان دەکردەوەو ئێمەش زۆرمان بەلاوە سەیر بوو کە جەستەی ئافرەت تووکی لێ دەڕوێ، وامان دەزانی کە ئەوە تایبەتە

بە پیاوان، بەڵام سەیر ئەوەبوو ئەوان هەركاتێ بێزار دەبوون لەگاڵتە و گەپی نێو ئاوەكە جلەكانیان لەبەر دادەكەندو هەڵیاندەخستە سەر چڵەكان تا وشك دەبوونەوە و بەڕووتی دەمانەوە هەندێجار خۆیان لە پشتی دارەكان دەشاردەوەو هەندێ جاریش بێ گوێدان بە ئەو چاوانەی كە دەیخوێندنەوە خۆیان هەڵدەخست.. ئەو كاتانەش ئێمە لەوهۆیانەمان دەپرسی كە بۆ بەجلەكانیانەوە خۆیان دەخەنە ئاوەكەوە مادامێك كە ئەوان پاش ئەوە بەڕوتی وشكیان دەكەنەوە..؟ بەڵام دوژمنایەتییەك لە نێوان ئێمەو ئەواندا دروست دەبوو كاتێ كە دەستەسڕ یان جلی یەكێكیان وون بایە، ئەوان یەكێكی خۆیانیان تاوانبار دەكرد كە ماندوودەبوون لەمشت و مڕو شەڕە قسە ئێمەیان تاوانبار دەكرد و ڕایاندەكێشاینە پەنایەكەوەو ئێمەش گازێكمان لێ دەگرتن و ئیتر ئێمە لێیان هەڵدەهاتین و دوور دەكەوتینەوە– و هێشتا هەر ڕووتبووین كەمەرمان لە جوڵەیەكی سەیردا دەجولاند، كە ئەوەش لە جوێن بە ئازارترو ناخۆشتر بوو لەلای ئەوان و درێژەمان دەدا بەو

جوڵە سەیرە کە ئەوەش تووڕەی دەکردن چڵێکی وشکمان دەگرت و دەمانخستە نێوان هەردوو ڕانمانەوەو هاوارمان دەکرد (یەڵە کچینە!؟) ئیتر ئەوان بەردبارانیان دەکردین.. پاش زەمەنێك لەم گاڵتە و گەپە، کە زەمەنێکی کورت بوو..! ڕقمان لە خاپور دەهاتەوە چونکە "عبدالمجید جاجان"ی لێ فڕاندین چوار ڕۆژ کەس و کارەکەی بەدوای جەستەکەیدا گەڕان و کاتێکیش کە دۆزییانەوە وەکو تەپڵ بای کردبوو و ماسی چاوێکی خواردبوو.. بەڵام ڕقی ئێمە خاپووری نەوەستاند هەر بە قەراڵی مایەوە لە نێوان ڕووبارەکاندا، قەراڵێکی بە ئاپوورە کۆمەڵە گوندێکی قەرەباڵغی بە دەورخۆیدا کۆکردبۆوە گوند گەلێك کەجوگرافیاو داب و نەریت و میوەهاتیان دەگۆڕییەوە هەر لە ئاشوورییەکانەوەتا دەگاتە کوردو یەزیدییەکان.. گوندە ئاشوورییەکان ناسرابوون بە چاندنی هەنجیر و گوندە کوردو یەزیدی نشینەکانیش بە شوانکارەیی و مریشك بەخێوکردن و چاندنی هەندێ کشتوکاڵ وەکو لفکەو پەموو.. ئەمانەش بە پێوانە لەگەڵ نامۆیی

یەزیدییەکاندا هێندە سەرنج ڕاکێش نەبوون...
ئەوکاتە ئێمە منداڵبووین ئەو مێژووەمان هێندە لا
مەبەست نەبوو کە یەزیدییەکانی پۆلێن دەکرد بۆ
چەند تیپێکی ناوەکی بنەڕەتیانمان لا مەبەست
نەبوو، یان ڕۆڵی بەریتانیا لەوەی کە
کەمایەتییەکیان لێ دروست بکات وەکو
کەمایەتییەکانی ڕۆژهەڵات، هەر وەکو ڕاهاتبوو وا
لەو جیهانەمان بکات کە تا خنکان لە ڕابردوودا
ڕۆچووبوو، یان لە ڕازیبوندا تا خنکاندن گۆشەگیر
بووبوو ئێمە لەنێوان سەرسوڕماو و سەرسام
بووندابووین ئەو دەم بەو پیاوانەی کە پرچەکانیان
وەکو ژنان کردبووە پەلك یان سمێڵە چڕەکانیان و
لێوەکانیان دیار نەبوون پیس بوون خۆیان
نەدەشوشت مەلیك تاوسیان پیرۆز ڕادەگرت یان
شەیتانی گەورە وەك دەڵێن... مامم کە خاوەن
عەمبارەکانی نزیك خاپووربوو شەریکێکی یەزیدی
هەبوو ناوی (حاجی) بوو کە قەت بۆماڵی خودا
نەڕۆیشتبوو بەڵام بە (حاجی) ناوبانگی
دەرکردبوو لەوەمان نەدەپرسی بۆچی؟؟ حاجی
بازرگانێکی لێزان بوو.. ئێمە هەستمان پێدەکرد

كە هەموو شەوێ هەڵدەستێ و نوێژێكی نامۆی لەبەر خۆیەوە دەووتەوە. ئەو كاتەی هەموومان لە هۆڵێكی لە سەنگەر چوودا ڕادەكشاین.. بەڵام بەڕۆژ بە ئەنقەست دەگەڕاینەوە بۆ یارییەكانمان لەگەڵ ئەو پیرەدا جوێنمان بە شەیتان دەدا یان هەركاتێك بەلایدا تێپەڕین نەفرەتمان لێدەكرد ئەویش ڕوومەتی سوور هەڵدەگەڕا و نەفرەتی لێدەكردین لە ڕقەبەرایەتییەكی دیاردا تفمان دەخستە سەر زەوی، چونكە شەیتان لە چرپیدایە: لە زەمەن و لە تاریكیدایە.. ئیتر نەفرەتی لێدەكردین و لە كۆتاییدا بە دەوریا لەسەر زەویە خۆڵینەكەدا بازنەیەكمان دەكێشا و ئیتر یەزیدی تامردن لەو بازنەیە نایەتە دەرێ.. یان لەوێنەكەیدا دەیسرێتەوە "حاجی" لە ترسێكی ئاشكرادا هاوار دەكات:بەچكە سەگینە بازنەكە بسڕنەوە ئێمەش هاوارمان دەكرد تۆ لە نەوەی شەیتانیت و بەچكە سەگیت. تا لە كۆتاییدا یەكێك لە گەورەكان دێتە فریای "حاجی"وەو بازنەكە دەسڕێتەوەو ئێمە ڕاودەنێ. ئیتر ئەو ڕۆژە مامم قەساسمان دەكات لە توندوتیژییەكدا قەساسمان دەكات تا هەندێ جار

دەگاتە ئەو ڕادەیەی کە یەکێکمان بگەڕێتەوە لەبری ئێمە داوای لێبووردن لە "حاجی" بە هەیبەت بکات..

گەڕانەوەمان لەو سەربەستییە، لە سەربەستیخاپووری قەڕاڵ و ئەو کەنارانەی کە بەرامبەر چیای "عبدالعزیز"ن ئەوەی کە هێلانەی کۆترە کێویلەی زۆر لێیە، گەڕانەوەیە کە بۆ ترسی عادەتی، گەڕانەوەیەکە بۆ تەپوتۆزو قەساس بوون، گەڕانەوەیەکە بۆ منالێتییەکی خەڵتان بە پایزی شارو قوتابخانەکانی، بەو بارانەی کە تۆزی هاوین لە بەرزاییەوە ڕادەماڵێت و جگە لە قوڕ هیچ نابارێنێت.. بەڵام ئێمە لە گەڕانەوەماندا بۆ قەفەسی گەورەکان و دەسەڵاتە کۆنەکەیان ڕاڕەوێك بۆ حەز و خولیاکانمان دەکەینەوە، ڕاڕەوێك لە وێرانەو ئازارەکان، پاشماوەی منالێتی تێك و پێك دەشکێنین و خەونی گەورەکانیش بە منالێتی ئێمە، ئەو کاتەی گاز ڕۆدەکەینە سەر پشیلەیەکداولە کلکەوە گڕی تێبەردەدەین، پشیلکە شێت و هار دەبێت و غار دەدات، دەکێشێ بە دیواری ماڵەکاندا و چەند مەترێك لە

زەمـین بـــەرز دەبێتـــەوە ئاگرەکـــە لـــە کلکییـــەوە بەردەبێتـە گشـت جەسـتەی غـاردەدات و ئێمـەش بەدوایدا غار دەدەین دەگاتە ئەو کۆردەریەی کە بە تەنیشت ماڵەکانەوەیە پێش ئەوەی کەلەی سەری وەکو فوودانکەیەك (میزڵدان) بتەقێتەوە. سوتانی کۆردەرش لەلای خۆیەوە چەند سووکە.. باوەش، باوەش ئاگرەکە درێژدەبێتەوەو مەتر مەتر گڕەکە بەرزدەبێتەوە.. دێینەوە لە گەورەکان دەپاڕێینەوە هـەر وەکـو ئـەوەی ڕوویـداوە هیـچ پـەیوەندی بـە ئێمەوە نەبێت.. گەورەکان بە دۆلکەی ئاوەوە دێنە دەرەوە ئـــەو کاتـــەش ئـــاو ســـوودی نامێنـــێ خاکەنازدێنن و خۆڵ دەڕژێنن بەسـەر ئاگرەکـەدا، ئەوکاتـەش گـەورەکان بـە خاکـەنازو ژنـانیش بـە چاوەچاوکردنــەوە ســەرقاڵن ئێمـــەی منـــاڵ دزە دەکەینـە حەوشـەی مـاڵی "عقـداڵ"ەوە بـاروت دەبەستین بە کلکی گوێرەکەکانەوەو دەرگا دارینە گەورەکان دەکەینەوە فتیلەکان ئاگر دەدەین خێرا دەڕۆینـە دەرەوە دەژمـێرین یـەك دوو ســێ تــەواو ناکـــەین لـــە حەوشـــەدا ئاژاوەیـــەك ڕوویـــداوە گوێرەکـەکان بـە دەوری خۆیـاندا دەسـووڕێنەوەو

مێخـــەکانیان لـــەبن دەردەهێنـــن و شـــێتانە لـــە دەروازەوە بۆی دەردەچن...

خێڵـی "عقـدال" ئـەو ڕۆژەیـان بـە ڕاونـانی گوێرەکـە هەڵاتووەکانیانـــەوە دەبەنەســـەر بـــەنێو گەڕەك و کێڵگەکاندا. کاتێ کەوەگێری دەخەن لـە مـاندوێتیدا نـەفرەت لـە ڕۆژهـەڵات و ڕۆژئـــاوا و لـەمانگ و ئەسـتێرە دەکـەن.. ئێمــەش نـەفرەتیان لێدەکەین. نەفرەت لە مانگ وئەستێرە دەکەین لە لوورەیەکی بێ دەنگدا وەکو گیانلەبەری بریندار دەشتاییەکان هاوارمان دەکرد، بەرەو ڕوی تاریکیە سـیحراویەکە دەڕۆیشـتین، ئـەو تاریکییـەی کـە شارەکەی دەسڕییەوە و دەیکرد بە زەریاگەلێك کە قامیشـەکانی کـەنارەکانی دەشـکان، دەشـکان بـە غـاردانی شـێتانەی جەسـتەگەلێك نیوەیـان پێـی گامێش بوون و نیوەکەی تریان ڕووەکی حەرشوف نیوەیان جربۆع بوون و نیوەکـەی تریـان پرچێکـی داهێنراو بوون وەکو پرچی ژنان.. لە هەمان ڕووگا ورد دەبووینـەوە هـەر وەکـو پێکانمان سـەرچاوەی هەڵکردنی شاراوەی نێوان "عامودا" "حلکو" بێت تـەپوتۆز تـەپوتۆز، زەمینیـش خـۆی بـۆ تیرەکـانی

مناڵێتیمـان دەرناخـات تەنـها لەشــێوەی گایــەکدا نـەبێت کـە تۆپـی گــەورەی مردوانـی بەشـاخەکانی هەڵگرتووە..

*　　*　　*

چوارەم: (لە داڕووخانی پریڤادا)

.. تــۆ چیــت ئــەی (پریڤــا)..؟ تــۆ دەســت وەشاندنێکیت لە قوڕ.. تۆ لێدانی دڵی قوڕ و دڵە تۆزاویە هەڵاتووەکەیت، تۆ باڵی گوندەکانیت ئەی (پریڤا). ئەی گەواڵە هەورێکی لاواز کە بەشەرمەوە دەست لە زەمین وەردەدەیت و ماڵ.. ماڵ بەدەور سەرچاوەیەکی شاراوەدا لە تۆزو ماندوویی کۆمەڵ دەبیت.. ئەرێ بەڕاست تۆ گوندیت؟ یان حیلەی تاریکی کاتێ کە یەکەم جار هەڵات و تەنیایی لێ شین بوو؟ تـۆ حەپەساویت ئـەی (پرێڤـا).. حەپەساویت هـەروەکوڕۆژێ لـە ڕۆژان و لـە پـڕ خۆتـت لــە ئاوێنـــەی گوندەکـــاندا بینیبـــێ و تارماییەکت بینی کە دوو پێی نییە. تارماییەك کە بەسکەخشێ لەنێوان ڕووەکی خڕنوك و گەڵای دۆمەڵاندا دەڕوا، دەستەکانی لە دوا پاڕانەوەدا دەکرێتەوەو بێ هوودەییەکانی وەکو گا بەرەو غەیب لێ دەخوڕێو ئاوڕ ناداتەوە.. ئای (پرێڤا)،

ئەی تارمایی گوندێك، ئەی پەنجەرەیەکی خۆڵـین کە بەسەر خۆڵدا دەڕوانیت.. هیچ کەسێ ناوی نە ئەبیستی ئەگەر "بوغی" نەبایە، گەر ئـەم زلهـێزە نەبایە کە قسە و قسەڵۆك دایانـهێنا، یـان قسـە و قســەڵۆکی داهێنــا. ئێمــە "بوغــی" مـان نــەبینی ئەمەی کە نازناوی خرایە سەر (پریڤا) تـا بووبـە (بوغی بریڤا) ئێمەی منالْ نـەمان بینیبـوو، بـەڵام گۆڕەکەیمان بینی بەسەر لووتکەی تەپۆڵکەیەکەوە (مۆزان)..

ڕێگــای تەپۆڵکەکــــەمان هــــەر لــــە خــــودی "مـۆزان"ەوە گرتەبــەر، بــەنێوان دار مێوەکــاندا، لـێرەو لـەوێ بۆڵــی ڕەشمــان هەڵدەپروســکان و دنکـەکانیمان بـەدوای خۆمـاندا فـڕێ دەدا وەکـو یەکێ شتێك بۆ بەدوا هاتووانیدا جێبهێڵێ کە لە بێهوودەیی زیاتر بە هیچ شتێکی تری ناگەیـەنێ، بۆڵــەکانیش زۆر شــیرین بــوون، ئەوانــەی دانــە وردەکانیــان تــەپ وتــۆز- داپۆشــیون بەقــەدەر ئـەوەی زەمینـی داپۆشیوە و ئێمــەش پـەلاماریمان دەدا بـەبێ ئـەوەی گوێ بدەینـە ئـەو تامـە تێکەڵـە تایبەتییــەیان لــەنێوان دەســتەکانماندا هـــەڵمان

دەگووشی تا دەبوو بە گیراوەیەك لە قوڕی لینجی ڕەش و پاشان دەستەکانمان بەخۆڵی سەر ڕێگاکە پاك دەکـردەوە، ئەوڕێگایـەی کـە زۆر نابـات و لـە کـەنار دەشـتاییەکاندا وون دەبێـت و ئیـتر ئـەو ڕچانـەمان دەگرتەبـەر کـە لافـاو و ئـاوی هـاتوو دروستی کردبوون کـە پـاش مـاندووبوونێکی زۆر دەیانگەیاندینـە لوتکەکـەو لوتکـەی دەشـتایی (لـۆزان) تەختاییـە، پـڕە لـەو گۆڕانـەی کـە هیـچ گڵکۆیـەکی زانیارییـان پێـوە نییـە، ئێمـەی منـاڵ خۆمان دەپارێزین لـەوەی پـێ بنێـین بـە گۆڕێکـدا نەبادا مردویەك بە ئاگا بێنین، هەروەها خۆمان لەو کونانەش دەپارێزین کە بەوناوەدا پەرش و بڵاون، چونکە ئەوانە گیانلەبەری تایبەت بـە مردووانـن، ئەوانەی کە شەوانە بە تووتکەکانیانەوەدێنـەدەرو تەرمـــەکان دەخـــۆن و گاڵتـــە بـــە ئێســـك و پروسـکەکانیان دەکـەن، کـە تـێریش بـوون لـە لوورەیەکیتێکـــــەڵ بـــــەئازاری شـــــەو و گیانلەبـەرەکانیدا دەنگـی لێ هـەڵدەبڕن... لـەنێوان ئەو گۆڕە تەختانەدا و لە نێوان ئەو گۆڕانەدا کـە لەگـەڵ زەویـدا یەکسـانن و تەنـها گڵکۆکانیـان بـە

دەرەوەیە، لەنێوان ئەم بێ دەنگییە سەرخۆشە بێدارەی کەشینگێڕێکیان نییە، "بوغی بریڤا" ڕاکشاوەو بە وردە زەنگیانەو مورو داپۆشراوە، بە درێژایی سێ مەتر: لە ڕاستیدا پانترین و درێژترین گۆڕە، بەڵام تاڕادەی بەزەیی پیاهاتنەوە پشت گوێ خراوە. شایەنی ئەوەبوو کە ڕۆژێ لە ڕۆژان شینگێڕەکانی بۆ ناشتنی هەزاران ساڵ بە پێوە لەو لووتکەیە سەرکەون و دابەزن، لوورە و گریانیان وەکو شوێن پێی دەشتاییەکان ببەسترایەن بە ڕەگەکانی باکوورەوە، چونکە (بوغی بریڤا) ئاوا نایەتە دیماهی و دەنگەکەیشی ئاوەها وون نابێ، وورد وورد، لە ناخماندا بەرز دەبێتەوە "ئێمە ئەوانەی کە بە پێوە بەرامبەر مەزنی وێرانەیەك وەستاوین کە پڕ بە چاوانمان: جەستەیەکی ڕاکشاو و بەزەنگیانە داپۆشراو" و دەنگە دڵنیاکەی هەروەکو دەگێڕنەوە و هێمن وەکو جەستە هێمەنە ڕاکشاوەکەی، دەگێڕنەوە: لەنێوان گوندەکاندا بەپێ دەگەڕا چونکە هیچ ئەسپێك بەرگەی قورسایی ئەوی نەدەگرت و گەورەترین ئاژەڵ تەنها دوو هەنگاو دەڕۆشت پێش ئەوەی

پشتی لە ژێر ئەودا دەنووشتایەوەو سکی لە زەوی دەخشا..

.. حیکایەتخوانەکان زیادەیان دەخستە سەر قسەکانیان دەربارەی کاروباری تر لە ژیانی ئەم زلهێزە، دەربارەی دۆلکە ئاوە تایبەتییەکەی کە بیست دۆڵکە ئاوی ئاسایی دەگرت (بوغی) بەتەنیا ئەو گۆزەیەی دەگرت لە بیرەکە ئاوی هەڵدەگۆزی و ئاژەڵی پێ ئاودەدا.. دەربارەی ئەوەی پڕ بە تەنوورێکی تەواو نانی دەخوارد. دەربارەی ئەو دەرگا بەرزانەی ئەوانەی بۆ درێژی ئەو بچکۆڵەبوون، دەنووشتایەوە تا لێیانەوە بێتە ژوورەوە. دەربارەی سەگەکەی کە لە کەتەییدا بەقەدەر کەرێك دەبوو، بەیەکەوە نەبایە لە کەنارەکانەوە دەرنەدەکەوتن، دوو شێوەی ئەفسانەیی قەت گەردەلوولێك نەیدەشاردنەوە، هیچ کازیوەیەك نەدەبووهەتا ئەوان لەلێوارەگەورەکانی ڕۆژئاوای (پرێڤا)وە دەرنەچوونایە، ئەو لێوارانەی کە ڕۆژێك لە ڕۆژان ڕووباربوون، تا ئێستا بوونەتە پشتیر (گەوڕ)ی هاوینە بۆ مەڕ و بەرانەکانی (بوغی). قسەیان

دەکرد دەربارەی ئەوەی کە بەرەبەنی مابوویەوە، ئێمەش وەکو خۆی لە کێشەکە تێنەدەگەیشتین، بەڵام دیاربوو کە قەت کەسی بە داواکردنی مێینەیەك ڕووگیرنەکردبوو. (بوغی پریڤا) هێمن بوو تا ئەو دەمەی ورە وریکی بێ دەنگ لە نێوان گوندنشینەکاندا بلاوبوویەوە. (بەهێزەکان زەوی دابەش دەکەن) شتێکی تازە بوو کە بە هێزە تەم و مژاویەکان بەسەر ئەسپەکانیانەوە هاتن تابڵێن: (ئەمە سنووری ئێمەیە، ئەوەش سنووری ئێوە..) پێشتر زەوی تەختایی و هیچ سنوورێکی تێدا نەبوو، تەختایی و ڕوون وەکو پرسیار، وا ئێستا پێچاوپێچ دەبێتەوە وەکو وەڵامی نامۆ.

زەویش بەدەور (پریڤا)دا هاتەوەیەك تاوای لێهات خەڵك نەیاندەتوانی مەڕومالات زیاتر لە فرسەخێك بکەنە دەرەوە. ئەودەمە (بوغی) دڵنیا لەهێمنییە دڵنیاکەی هاتەدەرێ بەردێکی هەڵگرت کە پانایییەکەی مەترێك یان زیاتر دەبوو و کەوتەڕێ شان بەشان لەگەڵ کۆمەڵێ پیاودا دەڵێن: ئەوان ماندووبوون لە ڕێکردن و (بوغی) ماندوونەبوو و دەڵێن ئەوان دانیشتن و ئارەقی ناو

چـەوانیان سـڕی و (بوغـی) نەدەوەسـتا. دەڵێـن: بینیان دەڕوا تا لە چاو وونبوو و دەڵێن: (بوغی) گەیشـتە تەنیشـت ماڵـەكانی ئـەو بـەهێزە تـەم و مژاویانـە، كە هەڕەشـەی دابەشـكردنی زەویـان لـە خەڵك دەدا، ئیتر بەردەكەی سەرشانی فڕێداو وتی: (ئەمە سنووری پرێڤایە) و گەڕایەوە دەڵێن: یەكێك لەو بەهێزانـە بـە ئەسـپێكەوە دوای كـەوت، كاتـێ گەیشتە بەرامبەری (بوغی)، (بوغی) پاڵێكی نا بە ئەسپەكەوە. كەوتە سەر زەوی، پاشان دەستی لە یـەكێك لە پێكانی گیركرد و شكاندی و بانگی لـە پیاوەكە كرد: (دوام مەكەوە) ئیتر دوای ئەوە هیچ كەسێك دوای نەكەوت.

..بـەڵام هیـچ كەسـێك پێـی نـەدەوتین: گـۆڕی (بوغـی پرێڤا) بەسـەر دەشـتاییەكانی (مـوزان)ەوە چیدەكات؟ لـەكاتێكدا ئەودووئاوایيـە دوورایيـەكی زۆریان لەنێواندایە؟ یان سەگە كەتەكەی كە وەكو خـۆی كەتـەبوو چی بەسەر هات؟ ئـەو سـەگەی كـە چـەندین جـار بەسـەر لووتكـەی دەشـتاییەكەوە بینراوە كە دەنگی لـە لوورەیـەكی تاڵدا هـەڵبڕیووە بە درێژایی سێ ساڵ لە ژێر تریفەی مانگەشەوو

هەورەبروسکەدا دەبریسکایەوە وەکو ئێمەی منالآن پێمان وایە مردووە،، وەکو خاوەنەکەی بەبێ ئاژاوەو قوربانی مردووە. ئەی دەزانن (بوغی پریڤا) مردووە؟ حیکایەتخوانەکان دەڵێن: کە پەتایەك مەڕەکانی (بوغی) گرتەوە خوریەکانیان هەڵدەوەری و جەستەیان شەق دەبوو پاشان یەك لەدوای ئەوی تر مردارەوەبوون.

کازیوەیەك مەڕەکانی (بوغی) لە لێوارە ڕووبارییەکانەوە نەهاتەدەر، بینییان پشتی داوە بەسەر کەناری چەمەکەوە و خوری چڵکنی زۆر لە دەوری کۆبووەتەوە، لە کاتێکدا سەگەکەی بەدەوریا دەسووڕێتەوەو دەلوورێنێ.. ئێمەی منالآنیش دەپرسین: ئایا چاوەکانی داخرابوون، یان کرابوونەوەو کەس وەڵام ناداتەوە لە دەشتاییە بە پیتەکانەوە دادەبەزین، ئەوەی کە چەندین جار گۆزە و کوپی زیوین و گران بەهای تیا دەدۆزرایەوە.

لەڕێی دەشتاییە ڕۆژهەڵاتییە ڕووتەکانەوە ڕوومان دەکردە شار، بەڵام شار وەکو خۆی نەمابوو، بەڵکو ئێستا زۆرتر لە سەنگەری

ئیشـکگره بـەدوەکان دەچـوو، یـان وەکــو ناویــان لێدەنێن (الهجانه). ئێمەش هەرگیز لە هۆی بوونی ئەو سەربازە بەدووانەمان نەدەپرسی، بەڵکو ئەوان خۆیان بە توندو تیژی شتەکەیان ڕوون دەکردەوە دەربارەی چۆنیەتی ئەو نهێنییەی کە گەورەکان بۆ شاری جەزیرەیان ڕێکخستبوو.

زەمـــەنی (اصلاحیـــات) بـــوو، زەمـــەنی دابەشــکردنێکی ســەیری زەوی بــوو لــەنێوان دەوڵـەتو خـەڵکدا، بـەڵام کـاتێك کـە خـەڵك تـۆوی دەست نەکەوت دەسبەرداری بەشەکانیان بوون بۆ دەوڵـەت ئـاوا ئیمبراتۆرەبچووکـەکان دەسـتیان کـرد بە هەرەس هێنان.. و ئیمبراتۆرییەتە بەهێزەکان و هـەروەها خـەونی لاوازە بچکۆلـەکانیش.. هـەموو شتێك وەکو لافاو تێپـەڕی و پاشمـاوەی منـاڵێتی ڕادەمـــاڵی، پاشمـــاوەی منـــاڵێتی و ئەوبریقـــە ئەفسـانەییە جوانـەش. کـە لافـاویش نیشـتەوە هەموو شتێك بە قوڕێکی سوور داپۆشرابوو، کـە هیچ پاشماوەیەکی ژیانی تێدا نـەمابوو، دەغـڵ و دان لـە بەهەشـتی دەغـڵ ودانـدا وون بـوو و ئیـتر ئێمـــەی منـــاڵانیش بـــەیانیان لەبـــەر دەرگـــای

نانەواخانـــەکاندا کۆدەبووینـــەوە، هـــەندێجار نیوەڕۆمان بەسەردا دەهات پێش ئەوەی دەستمان بگاتە نـان، چونکـە (الهجانـة) دەبووایـە لـە پێـش بوونایەو چەندین جار ئەو حەماڵانە منداڵێك یان پیرەمێردێکیـــان فـــڕێ دەدایـــە دەرەوەی قەرەباڵخییەکـــە، تـــا لـــەڕیزەکانا، جێگاکـــەیان بگرنـــەوەو چـــەندین جـاریش بازیـــان بەســـەر ڕیزەکـــاندا دەداو لەنانـــەواکانیان دەدا یـــان بـــە پێڵاوی سەربازی پێیـان پیا دەنـان تـا خوێـن لـە دەمو لووتیانەوە فیشقەی دەکرد.. لەپاش هاتنی (الهجانـة) زۆری موریـدو لایـەنگرانی بـەهێزەکان هیـچ سـوودێکی نـەبوو و لـە پـاش هـاتنی ئـەوان لاوازەکـانیش لاوازییـــەکانیان هیـــچ ســـوودێکی نەبوو. داگیرکردنی ئەوان بۆ شارەکە هاوکات بوو لەگەڵ لەناوچوونی دەغڵ و داندا، هاوکاتیش بوو لەگەڵ پرسیاری (نانەکانمان.. کوا.؟)

ئەودەم ئێمە منداڵ بووین سەرمان سووڕدەما لە چاوقایمی ئەو مێینەیەی کە وەکو پیاوان کڵاوی لەسەردەکرد کراس و چاکەتی لەبەردەکرد، وەکو ئـەوانیش دەمانچـەی بـەکار دەهێنـا ئۆتۆمبیـل و

پارێزەری هەبوو بەڵام. عنود. کچی گەورەشێخی بەدوو لە پاش هاتنی (الهجانة)، شکۆکەی ئەویش زۆری نەخایاند.. زانیمان لەگەڵ بەرزبوونەوەی شەپۆلی (الاصلاحیات الجمیلە)دا هەریەکەمان قسەیەکمان لەسەر ئەو ئێستا ئەفسانەییە هەبوو. هەموو شێخێك لە شێخەکانی بەدوو و هەندێ لەوانەی کە بەڕابوردوویەکەوە بەهێزبوون ئیمبراتۆریەکەی بۆگەڕاوەتەوەو لاوازەکانیش تا سەر ئێسك لاوازتر بوون، لەگەڵ بێهیواییدا تەرمی (الهجانە)کان لە بەرزایی ناو دۆڵەکاندا کۆمەڵ دەبوون.

خەڵك لە زۆرداریی ڕۆژانە بێزار بوون لەو کەسانەی کڵاوی سووریان لەسەر دەکردو کرێی خانووەکانیان نەدەدا، بێزاربوون لەوانەی کە نانی بەیانیانی دەبردن، لەوانەی کە دەرگای ماڵەکانیان دەشکاند ئەو دەمەی منداڵەکانیان شەڕیان دەکرد، کە زانیان ئەمانە بۆیە هاتوون تا پرسیار لەنێو گەرویاندا بسڕنەوە. تەڵەی شەوانەیان بۆ دەنانەوە، بە بێڵ و خاکەناز و داس دارکارییان دەکردن، کە قوڕەکە خەستتردەبوویەوە (کە

شتەکان تێکەڵ دەبوون) (الهجانة)کان خەونە بیابانییەکانیان کە تێکەڵ بە پشقل بووەکانیان دووبارە گەڕاندەوە بۆ بیابان، ئیتر پاش ئەوە هەرگیز دووبارە نەگەڕانەوە، بەڵام ئەوە ئیمپراتۆرییە بچوکانەی کە هەڵوەشانەوە ئەو لەگەڵ ئەم هاتنە چڕەی ئەم خەمۆکییە ئاسمانییەدا هەڵوەشانەوە. چایخانەکان لێرەو لەوێ دروست دەبوون، چایخانەکان سەربانیان داپۆشرابوون لە حەسیری پووش عەسران پیاوانی تیا کۆدەبوونەوە یان زۆربەی شەوانیان لەبەر تیشکی چرادا بەسەر دەبرد، هاواریان دەکردو نەفرەتیان دەکرد لەو یارییە کاغەزانەی کە بەختیانی زیاتر کردبووە گاڵتەجاڕی. یان هەندێکیان یەکتریان دەدایە بەر کورسی دار پاشان کێشەکە هێمن دەبێتەوەو دەگەڕێتەوە بۆ هاوار و قیژەی بێ توندوتیژی.

ڕقی ئێمە بە بچووکی دەستی پێدەکرد و ڕۆژ لە دوای ڕۆژ نەشونمای دەکرد تا چایخانەشی گرتەوە و تەنیا شەمەندەفەرەکە و کارگەی سەهۆڵو ئاش و فڕۆکەخانە و فڕۆکە و ڕووبارو

ماڵی گەڕەکە قوڕینەکان و مزگەوت و هەژاری و ڕقمان لە هەموو شتێ هاتەوە، چونکە هی ئێمە نەبوون لەنێو خەونە تەومژاوییەکانیاندا کە دەمانبینین بە یارییەکەوە یان جانتایەکی جوانەوە، تەنیا بێ هوودییە وەڕسکەرەکەمان کە وەکو هەورێکی خێرا هەڵماندا. پێکەوە لەگەڵ (عابۆ) کوێردا هەڵدەهاتین کە ئەو شوێنەکان بست بەبست و گەڕەك بە گەڕەك شارەکەی دەناسی دەروازە ترسناکەکانیشی بەرەو تورکیا دەناسی و وەکو سەگی قرخن گۆرانی دەگووت.

(عابۆ) لە تەمەنی سی ساڵیدایە، ناشیرین و دەنگێکی گڕی قرخنی پێوەیە، هەرچەندە کوێر بوو بەڵام هەرگیز داری بەکارنەهێنابوو، بەڵکو هەمیشە منالێکی لەگەڵ خۆیدا دەگێڕا. یان دەستی بە دیوارەکاندا دەخشاند و پانایی ئەو ڕێگایانەی دەبڕی کە لە دڵەوە دەیانی ناسی و (عابۆ) ناترسێ.. (عابۆ) پاشای ڕووبارە بەغاردان بە هەردوو کەنارەکەدا غارمان دەدا ئەو دەمەی ئەو بەڕووتی دادەبەزییە نێو ئاوەکە، تا گەردنی ڕۆدەچوو بە ئاوەکەدا، دەستی لە قولاییە

لیخنەکانی ڕووبارەکە دەدا هەر تۆزێ نەتۆزێك و سورەماسییەك یان خۆڵەیەکی تێدەگرتین ئەگەر بەختی لە ڕاودا یار نەبووایە پەنای بۆ کونەکان دەبرد. دەستی دەکرد بە کونەکەداو مار ماسییەك یان سەلتەعوتێکی دەردەهێنا.. سەرقاپە ئێسکەکەی بەسەر پشتی، سەلتە عونێك هەڵدەدایەوەو دەیگوت: "بڕووانن، ئەوە کاتژمێرە گۆشتینییەکەیەتی" یان دەیگوت: (ئاگات لە کلکەکەی بێت، چونکە ژەهراوییە) هەر بە ددانی درێژایی (10) سم لە کلکی دەقرتاند، (عابۆ) ماری بەکلك دەگرت بە مارەکەوە بە ئاوەکەدا ڕۆدەچوو تا بە قورگی بیگرێ، کە دەهاتە سەر دەیگوت: کراسەکەم بۆ بێنن کراسەکەی دەدەینێ و (عابۆ) کراسەکە دەنێتە دەمی مارەکەوە پاشان بە توونـدی ڕایدەکێشی ئیتر ددانەکانی لەبن دەردێنێ، پاشان بە ئارامی دەیاننێتە گیرفانیو خەڵکی پێدەترسێنێ... پاشان بەدوای (عابۆ)دا بە هەموو چایخانەکاندا دەسووڕێینەوە، بەو مناڵەی کەدەستی گرتەوە دەڵێ: (بمبە بۆلای فلان). کاتێ

(عابۆ) لە کەسەکە نزیک دەبێتەوە بە چپە پێی دەڵێ: (قەرزێکم لاتە).

کابرا بزەیەك دەیگرێ و پارەیەکی دەداتێ. ڕۆژئاوا نابێ تا بەهەموومانەوە بەشی چوونە سینەمایەك پارە کۆنەکەینەوە. (عابۆ) لە هۆڵەکەدا دادەنیشێ سەیری ئاسمان دەکات پاش تۆزێك و تۆزێکی تر لە زنجیرەی ڕووداوەکان دەپرسێ، کە بۆشی دەگێڕینەوە دڵخۆش دەبوو و قاقاو پێکەنین دەیگرێ و ئێمەش دێنێتە پێکەنین..

.. (عابۆ) دووژنی دەرۆزەکەری هەیە لە ماڵە لە پشتیرچووکەیدا لە کۆلانێکی لادا کۆیانی کردۆتەوە یەکێکیان ناوی (شووشە) یە پێپەتی و بەقەدەر فیلێك بڵحە، پێیەکانی وەکو پێیگامێش سم و.... هەیە. تەپەی پێ پانەکانی ئەهات وەکو سمی گامێش.

(شووشە) کە چووە هەر ماڵێکەوە بەدەستکەوتێکەوە نەبێت لێی نایەتەدەرەوە، سا ئیتر خاوەن ماڵ ڕازی بێت یان نەء، ژنی دووەمی ناوی (باسی)یە هێمنە زیرەکی ئەو لە زیرەکی مریشکێك تێناپەڕێت، بەڵام (شوشە) و (باسی)

هەمیشـە لـە ڕێگاوبانـەکاندا شـەڕیانە، هەمیشـە ڕکەبەریێی (باسـی) بە قـژ دەدرێتـە زەویـدا، هـاوار دەکا دەقیژێنــێ زۆرانبازیـەکی هەمیشـەیی نێـوان دوو هـەوە، ململانێیەك کە تیـایدا (عـابۆ) بێلایـەن دەوەســـتێ و بـــە هێزەکـــەیان ڕازی دەکـــات. زۆرانبازییـــەك کـــە زیـــاتر ئێمـــەی منـــاڵ بـــە هاوارەکانمـــان هەڵیدەگیرســـێنن، بـــەدەوریاندا کۆدەبینـەوە، پاڵ دەنێـین بـە یەکێکیانـەوە بەسـەر ئـەوی تـردا ئیـتر چنگـاولی یـەك دەبـن وەکـو دوو کەڵەشێر کە لە باتی پەڕ جلەکانیان هەڵدەوەرێ. پاشـتر بیرمـان دەکەوێتـەوە کـە (باسـی) مـرد و (شووشـە) بـوو بـە تـەنیا قـەڕاڵێك بەسـەر (عـابۆ)و ماڵەکەیدا...

(عـابۆ) زەمـاوەندێکی لـە دەسـت دەرناچـێ، هەمیشـــە وەکـــو تـــەپڵ و زوورنـــا لـــە هـــەموو زەمـاوەندێکدا ئامادەیـە، زەمـاوەندیش لـەوێ لـە بـاکوور هەمیشـە لـە هاوینـدایـە و حـەوت ڕۆژ و حـەوت شـەو تـۆز بەسـەر هەڵقـەی هەڵپـەڕکێوە دەنیشـێ و نەرمـە تۆزێـك دەنووسـا بـە شووشـەی چراهەمیشە هەڵواسراوەکانەوە.

هەروەها بە چاوەسپییەکانی (عابۆ*) ئەوانەی کە دوورتر دەبینن، خوێن دەبینن و سووری خوێنیش لە دەماردا دەبینن و ناویش لە هەناسەبڕکێی ئەوانی تردا دەبینن. هەڵپەڕکێ لە ئەڵقەیەکدا دەخولێتەوە، لەنێوانیانیشدا تەپڵ لێدەرەکان کە جگە لەم ئاژاوە خێرایە، هیچ ئاوازێکی نییە، ئێمە تۆزێ دوورتر لە ئەڵقەی هەڵپەڕکێ بەدەور "عابۆ"دا دانیشتووین کەلێمان دەپرسێ: (ئەرێ هەردوو کچەکەی عاریف هاتوون..؟"

وەڵامی دەدەینەوە: (بەڵێ).

دەپرسێ: (ئەی کوڕانی ئاغا سطام و مهرۆلێرەن.؟".

وەڵامی دەدەینەوە: (بەڵێ)

ئەوکات دەڵێ: (باچاودێری کۆردەرەکان بکەین)،

"عابۆ" دەزانێ، شتێك لە تەپ و تۆزی شەودا کۆدەبێتەوە، چونکە هەردوو کچە جوانەکەی عاریف بە بەزم و ڕەزم بەناوبانگن، برا گەورەکەیان دەیان بات بۆ زەماوەندو بە دەسکەوتی زۆر لە

سـەریان ڕێکدەکـەوێت. کوڕەکـانی ئاغاکـانیش سطام و مـهرۆش هـەروەها هـەواڵی سەرکێشـی و ڕابواردنیان لە کەس ناشارنەوە، لە سـەیارەیەکی بچکۆلەی جۆری (لاندرۆڤەر) دا دێن بۆ زەماوەند و خواردنەوەشـیان پێیـە، پیـاوە پارێزکارەکـانی باکوور بە چاوی سوکەوە تێیان دەڕوانن، بەڵام ئێمـە دەزانـین کـە ژنـان سەرسـامن بـەو بەجەرگییەیان و بۆچوونێکی تریان هەیە، لەگەڵ (عابۆ)دا دەڕۆین کوڵمان دەگرت لەو ماڵانەی کە لە پشتەوەی گەڕەکەکانەوە پرش و بڵاوبوونەتەوە، کاتێك کە خاك لەژێر پێی هەڵپەڕکێدا تاو دەسێنێ (گەرم دەبێت) و ئارەقەی تەپڵ لێدەرەکان بەسەر سینەیاندا شۆڕدەبێتەوە تا پێڵاوەکانیان، سطامو مهرۆ بەدزی خەڵکەکەوە دەڕۆن تا لەسەر کۆمەڵە پووشێك (لەو کۆمەڵە پووشەگەورانە) دوور لەو ئاژاوەو قەرەباڵخیە دابنیشن، پاشان ئەوانیش لەسەرخۆ وەك لەسەرخۆیی قەتێ هەردووکچەکەی عاریف و براکەیان دزە دەکەن بۆ سەر هەمان کۆمەڵە پووش، ئەوکاتە (عابۆ) بەچپە دەڵێ:

"ئەرێ هاتن..؟"

وەڵامی دەدەینەوە: "هشهششش"،

کوڕەکـــەی عـــاریف دوور لـــە خوشـــکەکانی دەوەستێ و چاودێری ڕاڕەوەکان دەکات.. بە نۆرە لەسـەر ئـەو کۆمەڵـە پووشـە ئاسمانییـە، جـووت جووت نیوە ڕووت لـەناوك بـەرەو خـوار دەبینـین و پـوزی ڕووت بەسـەر شـانی گەنجەکانـەوە وەکـو خەنجـەر دەبریسـکێنەوە. پوشـەکان دەشـکێن و هاواریـان لێوە هەڵدەسـتێ. (عـابۆ) بەچپـە دەڵـێ: (ئەرێ دەستیان پێکرد.؟؟)

وەڵامی دەدەینەوە: هششششش

ئەو هـاوارە خنکاوە بـەرز دەبێتـەوە و ئـاژاوەی پووش زیاد دەکات تا وامان لێدێت باوەڕ دەکەین کـە ئەوانـە گـوێ بـە هیـچ شـتێك نـادەن جگـە لـە تـەواوکردنی خوولی ئـەو میـوە ئادەمییـە نـەبێت و هـەزار قیـژە و کـاری لـەپڕ لـەچاو تروکـانی ئـەو گریانـە تەمومژاویـەدا نیـوەی ڕووت لـــە نیـــوەی ڕووتـی تـر جیاناکاتـەوە. ئـەو سـووکایەتییەی کـە کوڕانـی سـطام و میـهرۆ پێـی هەڵدەسـتن ئیـتر سووکایەتی نین، بەڵکو گەڕانێکی پڕ ماندوو بوونن دەمارەکـانی ملـی پـیێ بـا دەکـات، پێـش ئـەوەی

سەرەتایەكی تر بدۆزنەوە بۆ سەرلەنوێ باكردنی دەمارەكانی مل.

پاش ئەوە هەمووان دەگەڕێنەوەو ئەوكاتەی كە كوڕەكانی ئاغا دەگەنە نزیك بازنەی هەڵپەڕكێ بەدەمانچەكانیان چەند گوللەیەك دەنێنە ئاسمانەوە، هەروەكو ڕوومەتیان لەو گەڕانە بشارنەوە كە هەرگیز تەواو نابێ، هەر لە دەمامكی ئاژاوەدا ئێمەی منالیش دەگەڕێینەوەو پرسیاری تازە هەڵدەگرین، پرسیارگەلێك كە درێژ دەبێتەوە وەكو هەناسەبڕكێی كوڕانی ئاغا سطام و میهرۆ و دەبریسكێنەوە وەكو پوزی كچانی عاریف..!

* * *

پێنجەم: لە وێرانگەو لە بەفردا

بـــەفر دەبـــاری.. شـــەش ڕۆژان بـــەفر لـــە بەرزاییەوەو لە ناخماندا دەباری.. هێندە سپیمان لێ تێکەڵ دەبێ، تا بـەفر وا دەبینـین کـە درەوێکـە شەنی ئاسن هەڵی دەداو بەسەر چەند شێوەیەکی جۆراوجۆردا پـەرش و بڵاوی دەکاتـەوە. واتێکـەڵ دەبێ لێمان، کۆردەرەکـان سـپی دەبینـین ئەسـپی سپی دەسوڕێتەوە.. و ئەسپەوان لە بەفر.

... بـەفر لـە سـۆپاکاندا، شـەش ڕۆژ ئـاگرێکی بەفرین لـە سۆپاکاندا و شـەش ڕۆژ مێـش هـەنگی بەفر بە دەورماندا دەگیزێنێ و خاڵخاڵۆکە لە بەفرو گوندەکان لە بەفرو ڕووەکی بەفرین بە دیوارەکاندا هەڵدەگـەڕێ، تـا سـەربانەکان تێدەپـەڕێنن و بـە بۆشاییدا بـەرز دەبنـەوەو چـەند دەسـکە گوڵێکـی بەفرین هەڵدەگرن و ستایشی سپی بۆ ئەم شێتییە سپییە..

ئێمە دەمان زانی چۆن خۆمان لە مێش هەنگی هاوینان دەپارێزین. بەڵام ئەو دەمەی کە گەرمای نیوەڕۆ تینی دەسەند لە تووڕەییدا وەکو سەرخۆش دەڕۆیشت، بەڵام چیبکەین لە مێش هەنگی بەفر..

-ئێمەی منال مێش هەنگی هاوین دەوروژێنین، دارێك دەکەین بە کونیدا ئەوانیش بە تووڕەیی دێنە دەرەوەو ئێمەش بە تەور لێیان دەدەین، بەڵام مێش هەنگی بەفر مێش هەنگێکی ئاسنینە ئەی دەبێ گۆشت چی لە دەست بێت بەرامبەر ئاسن؟. ئای لە گەرووی ئاسمانی کراوە..

ئای لە شاژنی هەنگ و کرێکارەکانی؟ ئای لەم باوبۆرانی بەفرە: شەش ڕۆژان و هەموو شتێك بە کڵۆمێکی سپی توونـد بەستراوە.. تا دوای ئەوە وردە وردە ماڵەکان هەناسە دەدەن و سەربانەکان بەهێڵی ڕەش -لە ڕیشۆڵە- وەکو هێڵەکانی نووسین دەڕازێنرێنەوە. لەنێوان ئەم مورەکەبە سپییە خوداییەدا منالێتی ئێمەش تێکەڵ بە منالێتی گەورەکان دەبێت.

گەورەکان منداڵێتی خۆیان دەگێڕنەوەو ئێمەی منداڵیش گوێ دەگرین. "ئای لەو حەنینەی لە بەفردا دەکرێتەوە" گەورەکانیش ڕۆژێ لە ڕۆژان وەکو ئێمە منداڵ بوون، وا دەڵێن و ئێمەش بڕوا ناکەین، بەڵام هەر وەکو کەسێ بیەوێ هەر بۆ گاڵتە تا کۆتایی گوێ لە درۆیەکی گەورە بگرێ: ئەرێ هەر بە ڕاست ڕۆژێ لە ڕۆژان گەورەکانیش منداڵێتییان هەبووە؟.

ئەرێ بەڕاست ئەوانە منداڵبوون.؟ ئەوانەی کە دروست بوون تا چاودێری ئێمە بکەن، هەر بە گەورەیی لەدایك بوون، تا هەر بە ئەنقەست کورتمان بکەنەوەو کورتیان کردینەوە... وا ئێمە حەپەساوین بە درۆکانیان، دەربارەی منداڵێتییەك کە نەبووە..

دەیگێڕنەوەو وا هەست دەکەن کە بەگێڕانەوەی دڵی ئێمە خۆش دەکەن، بەڵام بە دڵنیاییەوە دەیگێڕنەوە.. تا بڕوا بە خۆیان بهێنن کە ئەوانیش لە ڕۆژگارێکدا (ڕۆژگارێکی بەدۆزەخدا ڕۆچوو)دا، بوونەوەرێکی هێمن بوون... یەکەم جار گێڕانەوەکە لە ڕەشەبایەکەوە دەست پێدەکات، ڕەشەبایەکی

توونـد تـر لـەوەی کـە بینیمـان و نـاوی لێ دەنێـن (بەفرە گەورەکە) و لێرەدا ڕووداوەکان تێکەڵ دەبن لادێییەکان بەروار و ڕووداوەکـان شـارەزان، بـەبێ تۆمارگە و بەدڵنیاییەوە شتێکیان لەوە دەزانی.

ئـەوان وادەی هـاتنی شـەو و ڕۆژ و کورتـی و درێژییان دەزانی، هەروەها وادەی هەڵکردنی (با)و بـاران بارینیـان دەزانـی و خوولـەکانی نـەش و نماکردنی ڕووەك... ئەوان درێژایی ئەو ساڵەی کە تیای دەژین بە وردەکارییەکانییەوە دەخوێننەوە، بـەڵام کـە دەیانـەوێ ڕابـوردوو بگێڕنـەوە، یـان بەرواری ڕووداوەکان بگێڕنەوە، ئەوەی کـە ڕووی داوە تێکـەڵ دەکـەن بـەوەی کـە ڕووی نـەداوەو (دەبوو) تێکەڵ بە (بوو) دەکەن و ئێستا دەکەن بە بەنداوێکی ئەفسانەیی بۆ بـەردەکانی یـادەوەری، بۆ هەموو ئەمانە (بەفرە گەورەکە) دورگەیەك بوو بۆ هەموو ئەو ڕووداوانەی کە زۆر پێش ئەو.. یان زۆر پاش ئەو ڕوویانداوە..

گـەورەکان دەیـان گێڕایـەوە کـە لەبـەر تیـژی سـەرما گۆشـتی پـێ هـەڵدەوەری و ئێسـکەکان دەردەکەوتن، پێکان بایان دەکرد و دەنووسان بـە

بنكـی پێڵاوەكانـەوە و لـە كـەمبوونی ئـاڵفدا... مەڕەكان خوری یەكتریان دەخوارد و دەیگێڕنـەوە ئـەو هاوینـەی كـە بـەدوای زسـتانی (بـەفرە گەورەكە)دا هات هاوینێكی قاتو قوڕی بوو وای لـە خەڵك كرد كە لە پاشەڕۆی مەڕوماڵات دا بە دوای پاشماوەی دانەوێڵەدا بگەڕێن.. و دەگێڕنـەوە كـە نرخی (كێری) گایەك لـە نرخی كاوڕێكی تێپـەڕاند كە لـە ڕۆژانـی ئاسـاییدا پێـی دەفرۆشـرا. ئێمـەی منـاڵیش، شـتەكە زۆر بـە سەرسـوڕمانەوە وەردەگریـن "كـێری گایـەك..؟" و دەڵێـن: (بـەڵێ، كێری گا.. تۆزێك لەسەر ئاگر دەیبرژێنن و پاشان دوو ڕۆژ دەیجوون، تـامی دەدەنـەوە و وا دەزانـن تامی گۆشتی برژاو لە دەمیاندایە)، دەگێڕنەوە كە خەڵك مەڕیان دەخوارد و پاشان كە مەڕ تەواو بوو ئەسپ و هێستریان خوارد، كە ئەسپ و ئێستریش تەواو بوو گوێ درێژیان دەخوارد كە گوێدرێژیش تـەواو بـوو پشـیلەیان دەخـوارد، هـەندێ خـەڵك وازیـان لـە خواردن هێنا، سكیان بایكرد و مـردن، هـەندێكی تریشـیان گەشـتەكەیان تـەواوكردو سەگو مارمێلكەشیان خوارد..

گەورەکان لەسەر گێڕانەوەیان بەردەوام دەبن، ئێمەش لە گێڕانەوەکانیاندا هیچ شتێك لە منالێتیمان بەدی ناکەین، دەڕۆین تا لە بەفردا، یان لەودوای بەفرەوە بۆی دەگەڕێین، کاتێ کە تەشی با ئەم لۆکە ساردە ئاسمانییە دەکاتە شەختەیەکی پتەو وەکو خودە و ئەوکاتەش کە چنینەکانی زەوی بوونەوەر دەکاتە ئەفسانە.

پاش ڕۆژانی بەفر و ئەو کاتەی دەشتاییەکان درز دەبەن و ژیان دەمامکی خونچەیەك یان پەپوولەیەکی لەسەر دەکرد و دەهاتە دەری و ئیتر کەژاوەی دەروێشەکان دەکەونە ڕێ بەرەو مالی شێخ ئەحمەد خەزنەوی لە باکووری ڕۆژهەلات.

دەروێشەکانی خەزنەوی لایەنگرێکی توونـد ڕەون بۆ خەزنەوی بەدرێژایی ئەو وەرزەیان ئەلقەی زیکر دەبەستن.. تا دەگەڕێنەوە لە مالەکانیانیشدا دەست پێدەکەن، بەعادەت مالی ئیماندارترینیان هەلدەبژێرن لەوێ –ئێمەی منال– بەرامبەر ئەمانەی کە ڕوو دەدەن هەلدەلەرزین یان پێدەکەنین..

.. پێش بەستنی ئەڵقەکان دەروێشەکان ئەو نانە جۆیە دابەش دەکەن کە لەماڵی خەزنەویەوە هێناویانە، ئێمەی منالیش لە موفەڕکی ئەو نانە ڕەقە بەشێکمان هەیە... پاش ئەوە دەف لێ دەرەکە (کە بە عەربانە ناوی دەبەن) بەو دەفەی کە ئەڵقەی مسینی پێوەیە، زیکرەکان بەهێمنی دەستی پێدەکات، بەڵام زۆر نابات بەرزی بەژنی دار کالیپتۆزەکان داگیر دەکات.

سەری دەروێشەکان لەگەڵ بالآیاندا لە حاڵەتی زیکردا دەلەنگێنەوە قسەکان تێکەڵ دەبن و دەبنە چپ و هوور، ڕوومەتەکان گرژ دەبنەوەو دەمەکان لە حەپەساویدا دەکرێنەوە، هەندێك دەکەون و لە هۆش خۆ دەچن و ئەوانیتر هاوار دەکەن. (حاڵیان لێهات یان نهێنییەکەی بۆ هات) و ئێمەی منالانیش هیوادارین کە ڕۆژێ لە ڕۆژان حاڵمان لێ بێت، بەڵام نایەت، تا لە کۆتاییدا بەوە دڵی خۆمان دەدەینەوە کە ئەوە کێشەیەکی تایبەت بە گەورەکانە...

... هەندێك لە دەروێشەکانی شێخ دەڵێن شێخ ڕقی لەم ئەڵقە بەستنانەیە، بەڵام چی بکات ئەوە

شکۆکەی ئەوە..؟ ئەو بەدرێژایی دووهەفتە سفرەو خوان ڕادەخا بۆ دەروێشەکان، سفرە بۆ هەزاران ڕێبوار ڕادەخا، چەقۆکان لە گەردنی کاوڕەکاندا هەمیشە ئامادەن و تەنوورەکانیش هەمیشە گڕیان تێبەربووەو ئامادەن بۆ نان پێوەدان. ئەوە خوی خانەدانی و شکۆی خەزنەوی مەزنە لە هەموو باشووردا، لە هەمووان بە هەیبەتترە. هەموو حکومەتە یەك لەدوای یەکەکان وەکو کولە ڕازیی دەکەن و عەشایەرەکانیش ڕازیی دەکەن و هەروەها ئەو منالآنەش ڕازیی دەکەن کە قەت بەدرۆوە سوێندیان پێ نەدەخوارد چونکە خەزنەوی دێتە خەونی درۆزنەکان و دەرسیان پێدەدات یان گەروویان توونند دەگرێ تا چاوەکانیان زاق دەبێتەوە ئای چەندین جارمان بیستووە کە فلآن لە خەو ڕاپەڕیووەو هاواریکردووە. (تۆبە.. تۆبە.. ئەی شێخ ئەحمەد.. تۆبە)

... دەروێشەکانی شێخ سادەن لە دڵەوە لەبەریان دەکەین. بزاوتن ڕەوشتیانمان لەبەرە ئەو ژنانەش دەناسین کە زۆرتر دەقیژێنن لە

ئەڵقــەکانداو کامــەیان زیــاتر توونــد ڕەوە لــە کـردەوەدا لـەکاتی حـاڵ لێـهاتندا، بـەڵام (شــکرۆ) دەروێشـێکی سـەیرە، دەروێشـێکی یاخییــە.. تــا بڵێی سـەیرە نـەوەد کیلۆمـەتر بە پێیان دەبڕێ لـە شـارەوە بۆمـاڵی خەزنـەوی، وا دەزانـێ تـا زیـاتر زەحمــەتی ببــێ بەرەکــەتی زۆر تــرە. (شــکرۆ) پانۆڵکەیـەو بـاڵا مـام ناوەندییـە سـێ جـل بەسـەر یەکدا لەبەردەکات لـە ژێرەوە شەرواڵێکی خووری لەپێ دەکات و بەسەر ئەویشدا عەبایەکی ئەستوور کە لەمووی بزن چنراوە، بە هاوین و زستان هەموو ئەو جلانە لەبەردەکات و قامچییەکی درێژیش کە بە پەتێك بەستوویەتییە مەچەکییەوە نەباون ببێ بەسـەر بـاری هـەموو ئەمانـەوە –ئـەو خوویـەکی سـەیری تـری هەیـە بـۆ کۆکردنـەوەی پـەت و دەزوو لەسـەر ڕێگاوبانـەکاندا، گیرفانـەکانی پڕدەبـن لـە بەن و دەزوو کە گیرفانەکانیشی پڕدەبن دەیانخاتـە ناو کڵاوەکەیەوە.

(شـکرۆ) جگــە لــە گــەڕان بــەدوای داوەت و مەولودیدا، هیچ کـارێکی نییـە. داوەتـی شـایی و لـەدایك بـوون و مـردن و خەتەنــەکردن، هــەندێ

جاریش کە فێ دەیگرت وەکو (گا) دەیبۆڕاند کەفی دەچەراند، پاشان زۆر بە ماندوێتی ڕادەبێ و سەتڵێ ئاو دەخواتەوە، ئاو بەسەر ڕیشە درێژە چرەکەیدا دێتە خوارەوە تا دەبێتە پلووسك و (شکرۆ)ماڵی نییە ئیتر لەهەر پشتێر، یان لە کەلاوەیەکدا بۆی ڕێك بکەوێ وا دەنوێ..

... ئێمەی منداڵ لێی دەترساین، لە چاوە زاقە دەرپۆقیوەکەی و فێ لێ هاتنەکانی دەترساین بە پێچەوانەی ئەو ژنانەوە کە چاو -پۆشییان لێ دەکرد کە- ئەوی نێر- ئامادەی ئەڵقەکان بێت، ئەو ئەڵقانەی کە تایبەت بوون بە ژنان.. -کەم عەقڵی- ئەویان دەکردە پاکانە بۆ ئەو ئامادەبوونەی..

(شکرۆ) بۆ ئەو مۆڵەتانە دەگەڕا، بەڵکو زیاتر خۆی گێل دەکرد تا زیاتر خۆشی لە یارییەکە ببینێ. هەر کاتێکیش هەر کامێکیان لە حزووری خوادا هاربوو و بوورایەوە (شکرۆ) هەڵدەستێ و هەڵیدەگرێ و دەیباتە دەرەوەی ئەڵقەکە.. و چەند جارێکیش بەوەوە گرتوویانە کە (ژنە لە هۆش خۆ چووەکە) لە باوەش

دەگرێ و بەشێوەیەك كە هێما نەبووە بۆ یارمەتی دان، بەڵكو هێما بووە بۆ شتی تر...

چەندین جاریش ئێمە بینیومانە كە (ژنە لەهۆش خۆچووەكە) بێدار دەبووەوە نەك بە چارەسەری فریا كەوتنی (شكرۆ)* بەڵكو بە توندی خۆ نووساندنی بە ژنەكەوە، ئەوان بە ڕقەوە مۆڕەیان لێدەكرد، مۆڕەیەك كە تێكەڵ بوو بە شەهوەت شەهوەتێكی شاراوە.

.. بە چاو ئاماژەیان بۆ شوێنێكی ورووژاو دەكرد لە جەستەیدا و جوێنیان پێدەدا، ئەویش پێدەكەنی پێكەنینێكی وەكو قیژەو ڕادەكشا.

(شكرۆ) هەمیشە ڕووخۆش بوو. بەڵام (ڕۆژە تاریكەكە) ئەوی گۆڕی بۆ بوونەوەرێكی تووڕەو تۆقاو و ئایا دەزانن (ڕۆژەتاریكەكە) چییە.؟ بەیانییەك بەسەر تاریكییەكی نامۆدا بێداربووینەوە، تاریكییەكی ڕەشتاڵە و تۆقاندنێك بەسەر ڕوومەتی گەورەكانەوە وێناكرابوو، هەر بە ڕاستی بەیانی بوو، بەڵام بەیانییەك كە مرۆڤ لە دووری مەترێكەوە مرۆڤی نەدەبینی. چووینە دەرەوە بۆ حەوشەی ماڵەوە، خەریك بوو ڕێگای

دەرگاکەمان لێ وون بێت، تەپ و تۆزێکی گەورە، ئەو تەپ و تۆزە بەجەرگەی کە هەموو زەمینی داگیرکردبوو، وەکو ڕژانی تیشکی ڕۆژ لە شووشەکەوە دەڕژا، ئەو تاریکییەی لەناو جلەکانماندا بوو. کە لە خەوهەڵساین لەگەڵماندا لە نوێنەکانماندا نووستبوو.

.. ورەورێك پەیدابوو. (ئەوە نیشانەکەیە)، گەورەکان دەستنوێژیان هەڵگرت و ڕوویان کردە مزگەوت و ئێمەش بەدوایاندا وەکو ئەوان دەستمان بە دیواردا دەهێنا، کوێروکوێر ڕادەکێشێ و لەبەر دەرگای مزگەوتە گەورەکە پیاوانی گەڕەك هەموو کۆبوونەوە..

.. ورەوورو.. دۆعا خوێندن، سەیری لای ڕۆژئاوا دەکەن و دەڵێن. (ڕۆژ لێرەوە هەڵدێ..)

یارییەکە سەیر بوو بۆ ئێمە.. یارییەك بە نیگەرانییەکی بچوك دەستی پێکرد و زۆری نەبرد بوو بە چاوەڕوانکردنێکی ڕاستەقینەی هەڵاتنی ڕۆژ لە ڕۆژئاواوە.

تەپ و تۆزەکە تۆزێك دەکرێتەوە و وامان لێدێت لە شۆستەکەی ئەو بەرەوە ماڵەکان ببینین،

بـەڵام کارەسـات بـوو کارەسـات. شـکرۆ لـەنێوان شـەقامەکەدا دەهـات و دەچـوو و ئـەو کاتـەی کـە دەستی بەرەو ڕۆژئاوا هـەڵدەبڕی و هاواری دەکرد (مەدەد خۆجا.. مەدەد* قامچییەکەی کە بە پەتێك بە مەچەکییەوە بـوو بـەرز دەبوویـەوە. گـەورەکان هـاواری لێدەکـەن. هێمـن بـە شـکرۆ. (شـکرۆ)ش غـاری دەدا بـۆ لای ئـەو مەلایـەی کـە بەرامبـەر دەرگـای مزگەوتەکـە وەسـتابوو، لـە نـەوازش و بچوکیـدا دەسـتی مـاچ دەکـرد و بەپاڕانـەوەوە سەیرێکی ڕوومەتی دەکات، مەلاکەش دەڵێ. (هیچ مەترسییەك نییە بـۆ ئیمـانداران.. وهیـچ ترسـیان نەبێت).

نازانین بۆچی لەبەر دەرگاکە وەستاون.. ناڕۆنە ژوورەوە بـەڵام هـەندێك ورە.. ورمـان لێ دەڕژێ: (مزگـەوت داو پەناگەیـە)، کەواتـە ئـەو مەترسـییە ترسناکەی کە ئێمەی پەنا داوەتە مزگەوت، هێشتا نەهاتووە.

کـە دەسـتەواژەی (دەجـاڵ) و (یـەئجوج و مەئجوج) دەبیسـتین بـە ئاسـتەم هەناسـە دەدەیـن پاشان بـە تـەواوەتی هەناسـە لـە خۆمـان دەبڕیـن

ئەوانــــە بوونەوەرگـــــەلێکن کـــە دواتــــر دێـــن بوونەوەرگەلێکی ڕیشن، بوونەوەرگەلێك کە باڵایان لە باڵێ کەمترە.

بــەردو ئاســن دەخــۆن بوونــەوەر گــەلێك کــە کوێرێـك بەســەر کەرێکــەوە پێشــیان کــەوتووە، یــاخیبووانی ســـەر زەمـــین دوایـــان دەکـــەون و زۆرترینیشیان لـە ژنانـە و بەڕووتی لـە پێشـیانەوە دەڕۆن و بــە ئانقەســت و لەبەرزاییەکــەوە خــەڵك دەوروژێنـن پیاوی خۆگریـش لـە خشـتە دەبـەن و هێمای هاتنی ئەمانە ئەوەیە کە ڕۆژ لـە ڕۆژئاواوە هـەڵبێ. کەواتـە ئـەو تاریکییـە چاوەڕوانکراوەیـە، ئەمەیەو ئـەم تـەپ و تۆزە، تـەپ و تـۆزی هـەرەس هێنــانی ئــەو شــوورایەیە کــە خــوا بــە دەوری (یەئجوج و مەئجوج)دا هێنـابووی و نـەیاندەتووانی لێی بپەڕێنەوە.

(شـکرۆ) بەمــەلا ئـەڵێ. (ئێســتا بــە قــامچی دەیانگێڕمـەوە) و مـەلاش پێی دەڵێت (هێمـن بـە)، (شکرۆ) دەڵێ. (چاوەکانم هەڵدەکۆڵم تا ئـەو ژنانـە نـەتوانن بموروژێنــن.. و بمخەڵــەتێنن). مــەلاش وەڵامی دەداتەوە. (هێمن بە) سـەر لـەنوێ (شـکرۆ)

بەناوەڕاستی شەقامەکەدا دێت و دەڕوا.. و دەپارێتەوە.. مەدەد.. خۆجا مەدەد...

نیوەڕۆ تەپوتۆزی سەر زەوی بەردەبێتەوە شێوەکان هەروەکو لە دەریایەکی خۆڵین دەرچووبن خەڵك سەیری بەرزایی دەکەن. ڕۆژ لە پشتی تەمێکی تاریکەوەو لە شێوەی بازنەیەکی سووری کاڵدا و لە ناوەڕاستی خودەی ئاسماندا، دەردەکەوێ گەورەکان دادەمێنن: (لە ناوەڕاستی ئاسماندایە، ئاخۆ لە ڕۆژهەلاتەوە.. یان لە ڕۆژئاواوە هەڵهاتووە؟) تۆزێ دەوەستن تا بزانن لە ماوەی داهاتوودا بە چ لایەکدا دەنووشتێتەوە). بەلام (شکرۆ) ناوەستێ، جامانەکەی سەری دەخاتە سەرزەوی و هاواردەکات. (بەلای ڕۆژئاوادا.. ڕۆژئاوا.. مەدەد..) پاشان فیێیەکی لێ دێ و وەکو شوورا هەرەس هێناوەکەی یەئجوج و مەئجوج، هەرەس دێنێ و دەکەوێتە سەر ڕێگاکە..

... پاش ماوەیەك هەڵەی خەملاندنەکە دەردەکەوێ و ڕۆژی قیامەت بۆ کاتێکی تر دوادەخرێت.. دەبێ زەمین، چەند چەرخێکی تر ئەو سەرەڕۆییە تەحەموول بکات. دەبێ تاکاتێکی

تـر تەحــەمولی تەڵەکــەبازی مــردوان و زینــدووان بکات. لێرەدا ئیتر گەورەکان بەر دەرگای مزگەوت چــۆڵ دەکــەن و ئێمــەی منــاڵ دەمێنینــەوە زۆری پێناچێ و ئێمە بەدوای مەڕەکانی (حمدون)دا غار دەدەین، ئەو (حمدان)ە شوانەی کە بۆ یەکەمجار و پــاش ســی ســاڵی ڕەبــەنی ئــەو ڕۆژە درەنــگ لــە گەوڕەکەی هاتە دەرەوە.

(شکرۆ) وەکـو دەزانـن هیـچ هاوڕێیـەکی نییـە جگــە لــە (حمــدان) کــە زۆربــەی شــەوان لــە پشــتیرەکەیدا پــەنای دەدات و (حمــدان) لــە چــل ســاڵیدایە مــەڕوماڵاتی بــرا قەســابەکەی لــە خــۆر ئاوای شاردا بەخێو دەکات، براکەشـی لـەبری ئـەو خزمەتــەی مــاڵێکی قوڕینــی داوەتــێ کــە بــە شوورایەکی قوڕینــی نـزم دەورگـیراوە. مـاڵێك کـە تەنها ژوورێکی تێدایە، لەگەڵ چاشولك و سەگ و هەندێ لەو بەرخانـەی کـە تـازە زاون، دەنـوێ.. و دوای ئەوە (شکرۆ)ش هاتە پاڵیان، بەڵام حەوشە فراوانەکـە بـۆ مـەڕەکان بـوو، بـەڵام هاوڕێیــەتی (حمــدان) و (شــکرۆ) زۆری نــەخایاند، چونکــە (شـکرۆ) نهێنییـەکانی هاوڕێکـەی نـە پاراسـت...

(حمدان)ی هەتیو لە پەنای براکەیدا گەورەبوو کە هەر لە منداڵییەوە کردبووی بە شوان، کە گەورە بوو جگە لە ناوەکان هیچ شتێکی لە شارو خەڵك نەدەزانی. بازنەی دنیاکەی ئەو لە بیست کاوڕ زیاتری نەدەگرت، بە تەواوەتی تەنیابوو.. (شکرۆ) نهێنی تەنهاییەکەی (حمدان)ی نەپاراست.. دەربارەی جۆرە پەیوەندییەکی نهێنی دەگێڕایەوە لەنێوان شوان و ماکەردا و هەروەها دەربارەی جۆرە پەیوەندییەکی نهێنی لەنێوان شوان و کاوڕدا، تا خەڵکی قۆشمە و خۆهەڵقورتێن (شکرۆ) یان کێش دەکرد بۆ گێڕانەوەی وردودرشتی ئەو پەیوەندییە بەبێ پەڕاندنی هیچ وردە نهێنییەك..

.. دەیگێڕایەوە و دەیگوت (حمدان) بە شەو خەبەری دەبێتەوە، کاوڕەکان لە گۆشەیەکدا گیردەدات و پاشان سواریان دەبێت هەروەکو چۆن پیاو سواری ژن دەبێت.. یان هەر بەسەر هەرزاڵەکەوە دەست درێژی دەکردە سەر کاوڕەکان...

(حمدان) لەناو زڕاندنەکانی (شکرۆ) تووڕەبوو، بـەڵام ڕقـی براکـەی (حمـدان) لـە هـەردووکیان ئەسـتوورتر بـوو..، بـۆ ڕزگـاربوونی لـەو قسـەو قسەلۆکانە بڕیـاریدا ژن بـۆ شـوانە بهێنێ. هـەزار لـیرەیدا بـە شـیربایی کچۆڵەیـەکی هـەتیوی (یازدەساڵان)، هەر بەڕاستی منداڵ بوو، بە گێژی بـۆ ئێمـەی منـاڵی دەگێڕایـەوە کـە چـۆن چۆنـی (حمـدان) لێـی ئـەدات ئـەو کاتانـەی کـە یـاخی دەبێـت.. و چـۆن چۆنـی هـەروەکو پیـاز ڕووتـی دەکاتەوەو بەو دەستە زبرانەی دەمی دەگرێت تا کەس گوێی لە قیژەی نەبێت..، چۆن..، چۆن.. و ئێمە ئەوانەی کە شلی دەکەین بۆ گێڕانەوەی زیاتر و لـە هـەموو ئـەو کەشـە ترسـناکەو ئـەم شـوانە شەیتانە (مێردی کاوڕەکان)، هەڵدەلەرزین..

.. ئێمەی –وەچەکانی باکوور– هیچ شتێکمان بۆ نەبوو جگە لەوەی ئالەم درزانەوە بێینە دەرەوەو خۆمان ببەخشین بە گەردەلوولی فۆبیا –تۆقـاندن. تـرس.. تـرس و بـەو ترسـەی کـە زەمـین دەستی پێدەکات و بەویش کۆتایی دێت بەهەمان تـرس بـەو وڕێنەیـەی کـە تـرس دای دەدایـە

سەرناخماندا دەبوو بەردەوام بین لە نێو گلۆلەیەك لە قیژەی شاراوەی ژنەکەی (حمدون) لەو قیژە درێژە کاریگەرەی کە ناخی دەهەژاند ئێمەش هەمیشە پێدەکەنین لە پێکەنیندا هەڵدەلەرزین.. بە هەڵلەرزینەوە پێدەکەنین. ئەی چۆن بە دیمەنی گەنجێك پێ نەکەنین بە نێو گەڕەکدا ڕادەکات و هەڵفرێنەرانی بەدواوەوەین..؟ دەزانن بۆچی ڕاوی دەنێن..؟

.. ئەو لە شەوی بووك و زاوایەتیدا ڕووی سپی نەکردن.. بەڵێ ملکەچی کردن.. ئیتر ئەوانیش وەکو نەفرەت لێکراوێك فڕاندیان.. باوکی (بیرام) بووکێکی یازدە ساڵی بۆ (بیرام) هێنا کە هەردووکیان هاوتەمەن بوون. وەك شایەتێك بۆ پیاوەتی حەوت شەو و ڕۆژ تەپڵ و زوڕنای هێنا کە دنیای پێهێنانەیەك.. شەوێك لەو حەوت شەوەی کەرنەڤاڵی شایی، باوکە کوڕەی پاڵنا بۆ ئەو ژوورەی کە ژنان بووکەکەیان تیاڕێك خستبوو. لەگەڵ هەمووواندا تاکو زاوا بێتە دەرێ و ئاڵای سەرکەوتنی بەسەر ئەو پەردە هەمیشەییەدا هەڵکردبێ..،

چاوەڕووانی باوك تا بەیانی خایاند.. ئەو کات ژنە نیگەرانەکان پەلاماریان دایە نوێنی بووك و زاوایەتی و غاریاندا بووکەکەیان بینی هەروەکو ئەو کاتە بوو کە هێنابوویانە ژوورەوە گەنجینەیەك کە هەمان قوفڵی پێوەیە کردیان بە هەرایەك زاوایان هێنایە لەرزین بە قژ ڕایان کێشاو قیژاندیان بەسەریدا (ئەمە پیاو نییە) کوڕە هەندێك خۆی دزییەوەو وبە غاردان هەڵات.. و منالّە هاوارکەر و خزمەکانی ئەوانەی کە زاوا ملکەچی کردبوون بە دوایدا.

کەس و کارەکەی بۆ چەند ڕۆژێك لە شەرماندا ڕوومەتیان لە خەڵك دەشاردەوە. ئێمەی منالّانیش پێدەکەنین، بەو کوڕە شکاوە پێدەکەنین هەر زویش دەچینە ڕیزی ڕاونەرانەوە.. ئاوا.. لە کۆتاییدا بەبێ ئاگادارکردنەوە دووژمنایەتی خۆمان ئاشکرا دەکەین و کەسانێکمان دەستدەکەوێت ئەم ڕووداوانەی بێترس بۆ بگێڕینەوە. بەردێکی زبر هەڵدەگرین، پڕ بە مستەکانمان.. خۆڵ هەڵدەگرین و دەیدەین بەسەری کوڕەکەدا..

بە تۆڵەیەکدا ڕۆدەچین کە هیچ هۆیەکی نییە ورد دەبینەوە لە ڕقی ئێمە لە بوونەوەر، لە هەر بوونەوەرێك و کاتێك کە بێ هیوا دەبین لە گرتنیان، جوێنی تاڵیان پێ دەدەین و دەگەڕێینەوە بۆ ئەو جێگایەی کە چپە چپێکی نامۆ دەبیستین. -(ئایا ئەو سەگەیان فێر نەکرد بوو، کە ئەو کارە بە دەستی بکات گەر، بەپیاوەتیی پێی نەکرا. تفوووو) ئێمەش دەپرسیین. (بەدەستی...؟) بێ ئەوەی کە شتەکە هیچ مانایەکی هەبێت.. چونکە دەست بۆ خواردنو لێدان و دزیکردن و یاریکردن بە زیاترنا. بەڵام وا گەورەکان بە دەستیان شتی تریش دەکەن کە ئێمە قەت بیرمان بۆ نەچووە؟.

هەموو ئەوانە ڕابردووی کاتێکی نامۆن... ئاردێکی ئەسمەریان لە پیت و مس و درۆ و دەلەسەی خۆش وەکو ڕیشگی بەلەگ دەکرد بەسەرماندا کاتێك بوون بۆ ئێمە نەبوون، وەکو هەموو ئەو کاتانەی کە لەسەر زەمین بەدوای یەکدا دەهاتن... بەڵام شکاوەکانی وەکو ئێمە ئەوانەی گوێمان بە تێکشکانێکی نوێ نەدەدا بۆ هیچ

کەسێك نەبوو شتێکیان لێ بەرێ کە نەمانبێت، بۆیە دەمبوسمان خستە نێو ئالفی مانگاکانی (سیروب)ەوە، پردی ئاومان بەسەر کێڵگەکانی غەرییت)دا کردەوە تا خنکا، پاشان ڕۆشتین بۆ نوێنەکانمان تا بە شەو ئەوانە تالان بکەین کە بەڕۆژ بۆمان تالان نەدەکرا.

دیماهییەك
کە قۆناغی لاوێتی بەدوادادێت
کە هێشتا نەمنووسیوە.

چیتر؟ دەربارەی سەگە ڕەشەکە (توسی)، ئەو سەگەی کە کولانە مریشکێك نەما ئەو هێلکەیەك، یان جوجەڵەیەکی لێ نەدزیبێ..؟ چی دەربارەی کوژرانی ئەو بە خنکاوی لە گۆماوی (مۆسسیانا)دا، پاش ئەوەی کە شەنی ئاسنین جەستەی کون.. کون، کردبوو.؟ چی دەربارەی چۆلەکە یەك قاچەکە، ئەو چۆلەکە تراژیدیەی کە پەلاماری دانەوێڵەی مریشکەکانی دەدا، ئەوانیش دەیاندایە بەر دەنووك و ئیتر ئەویش دەوەستاو چاوەڕووانی فرسەتێکی دەکرد تا بەشی خۆی بەرێ..؟ چی دەربارەی ئەوەی کە تۆ پاش چاوەڕوانکردنێکی زۆر دەتگرت.. و دەربارەی ئەوەی کە تۆ پەڕەکانی باڵیت هەڵدەکەند و فڕێت دەدایە بەردەم مریشکەکان، تا بەنۆرە تامردن بەر دەنووکی بدەن... چی دەربارەی براکانی (شاکر)ی

حەماڵ، ئەوانەی کە شاییەکەی (بهرم)یان کرد بە قەسابخانە؟ چونکە براکەیان وا بەتەما بوو کە ئەو بووکە بخوازێت؟ چی دەربارەی ئەوەی کە کچەکەیان فڕاند پاش ئەوەی زاواکەو شەش کەسی تریشیان کوشت..؟ چی دەربارەی ئەوەی کە لە ژێر بارانی هەلهەلەدا کردیان بە ژن.. هەلهەلەی ئەو ژنانەی کە ڕقیان لە خێڵی بووکەکە بوو چونکە نەیاندەویست شووبکات بە (شاکر)..؟ چی دەربارەی (حندر) ئەوەی کە بە سی سوارەوە لەسنووری تورکیا پەڕییەوە، تا هەر بە کێش کردن (عقدی) لەماڵەکەیەوە بەرێ بۆ تورکیا..؟

چی دەربارەی هاوار و گریانی (عقدی)..؟ چی دەربارەی پۆلیسە نووستووەکە..؟

چی دەربارەی سەربازگە سنوورییەکان، ئەوانەی کە بێ جووڵە یەکیان نە دەجووڵاند..؟ توند و تیژترین شت لە وولاتەکەی ئەواندا ئەوەبوو کە مناڵێکیان بە جوێنەوە بە مناڵێکی تری دابا ئەوەبوو کە کوردبوونی ئاشکرا کردبایەو بیگوتبایە.. تۆ کوردیت..؟ چی دەربارەی (شاور) کە هەمیشە سەرخۆش بوو، دەربارەی وەستانی

شــەو و ڕۆژی ئــەو لــە دەروازەی ســـینەماكاندا و وەرەقەی بچكۆڵەی (یانسیبی) بە دەستەوەبوو تا لەســەر پاكــەتی (بــۆل مــۆل) قومــار بكــات.؟ چــی دەربارەی (اسصفیو) ئەوەی بەپرووتی لەناو قەدی بەرەو سەرەوە بە ڕێگاو بانەكاندا دەسووڕایەوە.؟و بەخـــەتێكی گـــەورە لـــە پشـــتی نووســـیبووی (تەڕەزان)..؟

چــی دەربــارەی (حەبســـۆنۆ)ی گێــل..؟ چــی دەربارەی ئەوەی كە حەماڵەكان بە ڕۆژی نیوەڕۆ و بــە بــەرچاوی ئــەو منالآنــەوە كــە لــە قوتابخانــە دەگەڕانەوە لەنێو پەرژینی یاریگا میللییەكەدا بە نــۆرە دەســت درێژییــان دەكــردە ســەر..، چــی دەربارەی (گوڵیزار)ی ناو زڕاو.. قارەمانی تیاترۆ هەرزانەكان.. ئەوەی كە مەلاكان نەیانویست نوێژ لەسەر تەرمەكەی بكەن..؟ تا لە پاش شكۆیەكی ئیمپراتۆری و لە زەمینێكی تایبەتدا بەخاكیان سپارد..؟

چی دەربارەی (مەلا ئەحمەد)..؟ مەلای دووەم مزگەوتی بچكۆلەی شار.؟ چی دەربارەی كورت كردنەوەی نوێژ و خوتبەی هەینی پێكەوە..؟ چی

دەربارەی (عبدالرحمان)ی بانگدەر، ئەوەی کە چەند جارێك بینییان کە لە توێی سترەکەیەوە گۆڤاری پڕ لە وێنەی ڕووت دەردەهێنێ..؟ چی دەربارەی گاکەی سۆفی مەحمود ئەو گایەی کە کەڵەگایی بەسەر نیوەی مانگاکانی زەویدا کردبوو بەرامبەر بە کرێیەك بۆ هەر مانگایەك..؟

چی دەربارەی (درێچ) ئەوەی کە شەوێك لە شەوان لە قوماردا پاش ئەوەی کە پارەکانی تەواو بوو، ژنەکەی دۆڕاند.؟ ئیتر براکانی دایانە بەرخەنجەر، پاش ئەوە بە تەنیا قاچێك و دوو دەستی گۆج و تەنیا گوێیەکەوە ژیا..؟ چی دەربارەی گەڕەکی یەهودییەکان (جولەکەکان).. و ترسی ئێمە لەوگەڕەکە..؟ چی دەربارەی تەپۆڵکەی (قولو) کە بە شەوان هەناسەدەدات. چی دەربارەی مێردەزمەکانی ڕۆژ لە دەشتاییەکانی (معێریکا)..؟ چی دەربارەی ئەو سەگانەی کە لە گۆڕستانی (انیاس)دان و کەللەسەری مرۆڤیان پێوەیە؟ چی دەربارەی ئەو قەرەجانەی لە کانەکانی باکووردا نیشتەجێن..؟ دەربارەی ژنەکانیان ئەوانەی کە بەهەر کوێدا تێپەڕیت، بەردێکیت بینی لە

پشـــتییەوە یـــەکێکیان بـــەنیوە ڕووتـــی لـــە ژێـــر پیاوێکی نامۆدا دەبینی...؟

چی دەربارەی (ئوسی) ئەو پیرەمێردەی کە بە گەڕەکـەکاندا دەسـووڕایەوە وسـندوقێکی داریـنـی پـێ بـوو مۆتـەی تیـا دەفرۆشـت. چـی دەربـارەی تەپوتۆزی هەمیشەیی..؟

و چـی دەربارەی هـەورە برووسـکەی ژووروو... ئەی منداڵ...؟

..، وا بیـــدارت کردینـــەوە، بـــۆ گێڕانـــەوەی گاڵتەجاڕی؟

(ئەوەی بەدوادادێت بەدوای هیچ دانایەت)

پێڕست

1–دەروازە 7

–مەحاڵە، ئەی مناڵەکە، مەحاڵ 8

2–مەودای یەکەم

توونذو تیژی ئەندازەیی 17

3–مەودای دووەم

لەپێکادانی لایەنەکاندا 33

4–مەودای سێیەم

لە ئاگر کەوتنەوەو لە ڕاودا 52

5–مەودای چوارەم.

لەداڕووخانی پریڤادا 73

6–مەودای پێنجەم

لەوێرانگە و لە بەفردا 93

7–دیماهییەك، کە قۆناغی لاوێتی بەدوادا دێت کە هێشتا نەمنووسیوە. 115